

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Hur kan vi börja bo tillsammans istället för isär?”

- En kvalitativ studie om hur samhällsrelaterade intressegrupper upplever möjligheter och begränsningar med social housing i ett göteborgssammanhang.

Anna Jannert
Examensarbete i samhällskunskap
Handledare: Gabriella Sandstig
Antal ord: 11922

Titel: "Hur kan vi börja bo tillsammans i stället för isär?"

Författare: Anna Jannert

Kurs: Examensarbete i samhällskunskap

Omfattning: 15 högskolepoäng

Termin: Höstterminen -14

Handledare: Gabriella Sandstig

ABSTRACT

Bakgrund: Segregationen i Göteborg ökar vilket skapar distinkta åtskillnader mellan bostadsområden. Utifrån forskning kan man se att bostadsområden har betydelse för individens tillträde till samhället. Bor man i ett socioekonomiskt svagt bostadsområde har detta begränsade effekter på individers handlingsmöjligheter. Bor man däremot i ett attraktivt bostadsområde har individen lättare att få tillgång till samhällets arenor. Vidare kan man se att individens position i samhället bestäms av ekonomiskt, socialt och kulturellt kapital vilka också speglar individens position på bostadsmarknaden. Har du ett högt kapital har du förmodligen enklare att välja boende, har du ett lågt kapital kan du antagligen inte välja boende i samma utsträckning. Där av skiljer sig den sociala sammansättningen av individer mellan områden vilket bidrar till ökad polarisering i samhället.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka hur samhällsrelaterade intressegrupper ser på begreppet, social housings begränsningar och möjligheter i ett göteborgssammanhang. Vidare undersöks detta i förhållande till flyttmönster, social blandning och bostadsmarknaden utifrån respondenternas tankar och åsikter.

Metod: I min undersökning har jag valt kvalitativ intervjuemetod för att besvara mina frågeställningar. Genom metoden kan jag undersöka hur respondenterna ställer sig till begreppet social housings möjligheter och begränsningar i ett göteborgssammanhang. 5 intervjuer har genomförts där urvalet besitter kunskap om begreppet samt är aktiva på Göteborgs bostadsmarknad. De teoretiska utgångspunkterna i uppsatsen behandlar teorin om social blandning, kapitalformerna, den sociala rummets stratifikationsprocesser samt stigmatiseringsteorin. Samtliga har operationaliserats på det empiriska materialet.

Resultat: Uppsatsens resultat har bidragit till en förståelse utav begreppet social housing utifrån intervjuer med samhällsrelaterade intressegrupper. Den empiriska undersökningen bekräftar att social housing är ett begrepp som gjort entré inom den samhällsrelaterade diskussionen och inom segregationsforskningen. Vidare synliggörs det i resultatet att ingen av intressegrupperna tror att social housing är det bästa tillvägagångssättet för att främja social blandning. Respondenterna förespråkar istället att den sociala blandningen i bostadsområden ska styras av upplåtelseformer, lägenhetsstorlek och standard. Vidare ska individen subventioneras, genom ett generösare bostadsbidrag, enligt respondenterna. Utifrån resultatet kan man också se att respondenterna inte tror att social housing påverkar flyttmönstret eftersom de som innehar högt kapital fortfarande kan välja det attraktiva. Kapitalformerna har visat sig, utifrån intervjuerna, vara väsentligt för individens möjligheter på bostadsmarknaden. Inte avgörande i alla lägen eftersom det finns kösystem inom bostadsmarknaden men i de allra flesta fallen erhållas lägenhet efter kapitalinnehav. Resultatet belyser också respondenternas syn på samhället som stigmatiserat då de tror att social housing, som stora subventionerade bostadsområden, besitter effekter som spår på den territoriella stigmatiseringen.

Sökord: Social housing, segregation, bostadsmarknad, social blandning

Innehåll

<i>1. Inledning</i>	3
<i>2. Bakgrund och samhällelig problematisering (Utomvetenskaplig relevans)</i>	4
<i>3. Tidigare forskning och vetenskaplig problematisering (Inomvetenskaplig relevans)</i>	5
3.1 Segregation.....	5
3.2 Flyttmönster	6
3.3 Bostadsmarknad	7
3.4 Social housing.....	8
3.5 Socialt blandade bostadsområden.....	9
3.6 Det vetenskapliga problemet	10
<i>4. Teoretiska utgångspunkter</i>	12
4.1 Social blandning och grannskapseffekter	12
4.2 Bourdieus kapitalformer och det sociala rummets stratifikationsprocesser	14
4.3 Stigma.....	16
<i>5. Syfte och frågeställningar</i>	18
<i>6. Metod</i>	19
6.1 Val av metod och metodens förtjänster.....	19
6.2 Urval och avgränsningar	20
6.3 Metodens tillförlitlighet	22
6.4 Tillvägagångssätt och etiska överväganden	23
<i>7. Resultat och analys</i>	25
7.1 Respondenteranas tolkning av begreppet, social housing	25
7.2 Applicering av social housing i ett Göteborgsammanhang	27
7.3 Möjligheter och begränsningar med social housing utifrån marknaden, social blandning och flyttmönster i ett göteborgsammanhang.....	30
7.4 Likheter och skillnader mellan intressegrupperna	36
<i>8. Sammanfattning och återkoppling till tidigare forskning</i>	39
<i>Referenser</i>	42
<i>Elektroniska källor</i>	44

Bilagor

Bilaga 1: Analysschema

Bilaga 2: Intervjuguide

1. Inledning

De flesta svenska städer lider av någon form av bostadssegregation. Staden är uppdelad i olika delar där det bor olika typer av människor, inte minst baserat på socioekonomiska faktorer. Vi måste på allvar börja tala om hur olika grupper av människor kan börja bo tillsammans istället för isär.¹

Jenny Madestam, statsvetare på Stockholms universitet, uttrycker i citatet ovan på Expressens ledare missmodet över svenska städernas bostadssituation. Bostadssegregationen är ett hett ämne inom forskningen och i samhällsdebatten där Göteborg även beskrivs som en av Europas mest segregerade städer.² Göteborg står inför en omfattande utbyggnad av stadskärnan vilket ytterligare aktualiserar bostadspolitiken. Frågor om vem som ska ha råd att bo i den nya stadsdelen, centrala Älvstaden, ekar i mediala sammanhang.³ Resonemanget beskriver den splittrade diskussionen där några anser att målet, att få tillstånd en social blandning sker genom en variation i lägenhetsstorlekar, standard och upplåtelseformer. Andra menar att nybyggda områden spär på segregationen eftersom bostadspriserna blir så dyra att endast vissa sociala grupper kan välja att bo där. Problematiken har beskrivits uppstå när uppdelningen av bostadsmarknaden blir ett uttryck för social skiktning där ekonomiska, sociala och kulturella resurser avgör.⁴ Boendesegregationen kan kopplas samman med flyttmönster i staden. Kulturgeografen Roger Andersson uttrycker, i Boverkets rapport om social hållbar stadsutveckling 2010, att det är majoritetsbefolkningens flyttmönster samt de resursstarkas bostadsval som driver boendesegregationen.⁵ Argumentet används som ingång till det vetenskapliga problemet och den samhällsrelevansen i uppsatsen, vilket bidrar med kunskaper om hur flyttmönster främst formas av de som har råd att välja vart de vill bo utifrån detta utöka med vidare kunskaper om vilka möjligheter och begränsningar det finns i att bidra till social blandning i bostadsområden. Avgränsningen har gjorts utifrån bostadsmarknadsdiskussionen, som behandlar subventionerat boende, så kallat social housing. De flesta av Europas länder har former av social housing inbyggt i bostadsmarknadssystemet för att främja social blandning. Uppfattningar om hur social housing kan vara en metod för att få till stånd en social blandning i Göteborg behandlas i uppsatsen. Syftet är att undersöka vilka möjligheter och begränsningar olika samhällsrelevanta intressegrupper ser med social housing och begreppets applicerbarhet i ett göteborgssammanhang.

¹ Madestam 2014, hämtat:2014-12-15

² Pelaseyed 2011, hämtat:2015-01-06

³ Kamne m.fl. 2014, hämtat:2014-12-15

⁴ Sernhede 2010:45

⁵ Boverket 2010:10

2. Bakgrund och samhällslig problematisering (Utomvetenskaplig relevans)

Bostadssegregationen beskrivs som rumsliga åtskiljander mellan befolkningsgrupper. Uppdelningen mellan stadens funktioner och bristen på samband mellan olika socioekonomiskt präglade bostadsområden uppfattas som hinder för en socialt hållbar stad.⁶ Detta motverkar integrationen och fördjupar segregationen. Sedan flera decennier har den allmänna debatten diskuterat boendesegregationen i storstadsområdena och regeringen driver, på uppdrag av riksdagen sedan 1998, en politik som syftar till att bryta den sociala, etniska och ekonomiska segregationen i storstäderna.⁷ Med Göteborgs socioekonomiskt svaga stadsdelar i fokus finns det stora brister i kontakten med majoritetsbefolkningen. Skillnaderna i levnadsvillkor har lett till en framväxt av åtskilda livsvärldar.⁸ Ett samhälle som är segregerat skapar distinkta åtskillnader mellan bostadsområden, vilket innebär att skillnaden mellan invånarnas livschanser skiljer sig. I socioekonomiskt svaga områden finns det inte samma möjligheter att förverkliga sig själva.⁹ Boendet och staden i stort är uttryck för social skiktning, stratifikation, där olika grupper skiljs åt på grund av ekonomiska, sociala och kulturella resurser. Forskningen menar att man kan se ett visst samband mellan boenden och tillgången till ovan nämnda resurser.¹⁰ Enligt Boverket 2010 finns det en politisk vilja att främja integrationen genom att få tillstånd socialt blandade bostadsområden, där verktygen innefattar stadsplanering och boenderelaterade åtgärder.¹¹

⁶ Boverket 2010

⁷ Socialstyrelsen 2010:177

⁸ Andersson m.fl. 2004:15

⁹ Kask 2014:3

¹⁰ Andersson m.fl. 2004:30

¹¹ Boverket 2010

3. Tidigare forskning och vetenskaplig problematisering (Inomvetenskaplig relevans)

3.1 Segregation

Inom forskningen förhåller man sig till begreppet segregation på olika vis. Gemensamt för de olika definitionerna är ofta, åtskiljandet av befolkningsgrupper och med boendesegregation handlar det om rumsliga åtskiljanden.¹² Ofta delas segregation in i tre grupper: etnisk, socioekonomisk och demografisk.¹³ Fokus i uppsatsen ligger på den socioekonomiska segregationen. Men alla tre samvarierar till viss del när man diskuterar stadens segregation. I ett geografiskt perspektiv beskriver segregation att olika grupper är ojämnt fördelade i rummet (samhället). Främst belyser man då bostadsmarknaden, arbetsmarknaden eller utbildningssystemet.¹⁴ Motsatsen till segregationen beskrivs ofta vara integration, vilket åsyftar till förbindelser mellan individer, grupper och institutioner.¹⁵

Enligt Andersson m.fl. har segregationsforskningen i Sverige accelererat sedan 1990-talet, med fokus på etnisk och invandringsrelaterade aspekter.¹⁶ En av slutsatserna i studien ”Fattiga och rika – segregerad stad” är att Sverige inte har de verktyg som behövs för att bryta segregationen.¹⁷ Vidare beskriver Anderson m.fl. att det finns en växande del inom segregationsforskningen som beskriver effekten av segregationen och dess sociala konsekvenser. Grannskapseffekter kan relateras till den nära omgivningens inflytande och effekten på individens sociala positioner, utveckling och handlingskraft.¹⁸ Forskningen kring grannskapseffekter är omdiskuterad och besitter metodproblem vilket kommer till uttryck dels i motstridiga resultat och dels i att effekterna är svåra att bevisa eftersom det finns ett brett spektra på orsaker som kan påverka en individs utveckling.¹⁹ Socialstyrelsen belyser också en avsaknad av empiriskt underlag kring forskningen av grannskapseffekter.²⁰ Men Andersson m.fl. menar att vissa slutsatser, med hjälp av svensk forskning, kan tyda på viss effekt.²¹ Exempel på dessa effekter kan vara att det är svårare för en arbetslös att få sysselsättning om många i grannskapet är arbetslösa.²²

¹² Andersson m.fl. 2009:6.

¹³ Urbanutveckling, hämtat:2014-12-17

¹⁴ Socialstyrelsen 2010:177

¹⁵ Engdahl & Larsson 2011:278

¹⁶ Andersson m.fl. 2009:5

¹⁷ Larberg (2012), hämtat: 2015-01-06

¹⁸ Andersson m.fl. 2009:37

¹⁹ Ibid:38

²⁰ Socialstyrelsen 2010:205

²¹ Andersson m.fl. 2009:38

²² Ibid:38

Klyftorna mellan rika och fattiga ökar i Göteborgsområdet. Segregationen ses som en grogrund för sociala spänningar som vidare leder till hot mot socialt hållbara städer.²³ I Europa finns det, liksom i Göteborg, en oro över polariseringen mellan fattiga och rika och dess följder i form av sociala spänningar. I många länder ses en social mix, av olika grupper med varierade socioekonomiska resurser, som ett redskap för att komma till bukt med den oro sociala orättvisor kan föra med sig. Vilket yttrar sig i framväxten av bostadsmiljöer där socialt blandade boenden ses som en motkraft till segregation medan allt för homogena och socialt ensidiga bostadsområden spår på segregationen.²⁴

3.2 Flyttmönster

Fastighetskontoret beskriver i rapporten ”Bostadsförsörjning i Göteborg. Nuläge och framtida inriktning” att effekterna av flyttmönster är komplexa. Effekterna innehåller så väl flyttrörelser inom kommunen som in-och utflyttning i förhållande till kommunen.²⁵ Vidare belyser rapporten att en kontinuerlig ökning av befolkningen kräver en ökning av bostäder.²⁶ Inom segregationsforskningen talar man om ”White flag” vilket innebär att det finns luckor inom forskningen som behandlar flyttmönstren. Brister rör de bakomliggande sociala motiven kring varför man flyttar och valet av bostäder. Flyttrörelserna är däremot relativt väl beskrivna.²⁷ Det finns svensk forskning som statistiskt kartlägger flyttmönster men som också undersöker förklaringar till segregationens uppkomster utifrån flyttmönstren och synliggör socioekonomiska bakomliggande faktorer. I studien ”Fattiga och rika – segregerad stad” beskriver Andersson m.fl. de flyttmönster som enligt författarna fördjupar och bidrar till boendesegregationen.²⁸ Studien är en fallstudie av Göteborg av kvantitativ karaktär och grundas till stor del på statistik. Där i problematiseras orsakerna till varför Göteborg segregeras. Ett exempel är de så kallade ”etableringsområden” för asylsökande, vilka beskrivs i rapporten som invandrartäta områdena i nordöstra delarna av Göteborg. Statistiskt kan man utläsa detta mönster men orsaken till varför är svårare att identifiera enligt författarna.²⁹ En orsak kan bero på tidigare flyttmönster. På 1970 och 80-talet stod många lägenheter tomma vilket bedrog till att många nyanlända flyttade dit och tidigare invånare i området flyttade ut.³⁰

²³ Sernhede & Söderman 2010:45

²⁴ Olsson m.fl. 2012

²⁵ Krantz m.fl.2014:13

²⁶ Ibid:13

²⁷ Lilja & Perner 2010

²⁸ Andersson m.fl. 2009

²⁹ Ibid:41

³⁰ Ibid:41

Forskningen hävdar att grunden till segregationen till största del beror på utflyttningen av svensk medelklass snarare än inflyttningen av resursvaga etniska minoriteter till 1960 och 70-talets storskaliga bostadsområden som också kallas miljonprogrammen.³¹ Mats Widigson belyser flyttmönstret i svenska städer i avhandlingen ”Från miljonprogram till högskoleprogram. Plats, agentskap och villkorad valfrihet”. Han styrker antagandet att resursstarka grupper bidrar till segregationen. De marginaliserade områden påverkas av att personer utan utländsk bakgrund undviker att flytta dit samt flyttar ut från området vilket spår på segregationen.³² Widigson menar att svenska städer ofta har en geografisk uppdelning som tar sig uttryck genom upplåtelseformer. Medan vissa förorter har en hög koncentration av hyresrätter har andra en koncentration av villor och radhus.³³ Denna utspridda geografiska splittring spår på segregationen och belyser hur områdena, med mestadels hyresrätter, inte besitter samma attraktivitet vilket gör boendeformen i området billigare. På så vis krävs inte lika mycket ekonomiska resurser som andra bostadsområden kräver. Resultatet blir enligt forskningen att de som innehar så pass mycket resurser att de kan välja, då väljer mer attraktiva bostadsområden. Andersson belyser tesen, vilken beskriver att den resursstarka majoritetsbefolkningens flyttmönster är en komponent som styr och spår på boendesegregationen.³⁴

3.3 Bostadsmarknad

Mellan 1990 och 2013 ökade Göteborgs befolkning med 100 000 personer och antalet bostäder har ökat med 31 000. Detta innebär att det skulle behövas ytterligare 22 000 bostäder. Siffrorna presenteras av Hyresgästföreningen i ”Kalla fakta om hur vi bor” som vill belysa bostadsbristen inom Göteborg.³⁵ Boendet i de svenska storstäderna har polariserats, en aspekt som lyfts fram exempelvis i rapporten ”Ett socialt blandat boende i Göteborg”. Rapporten belyser också olika sociala gruppers möjligheter att bo tillsammans bör eftersträvas.³⁶

³¹ Boverket 2010:10

³² Widigson 2013:97

³³ Ibid:97

³⁴ Boverket 2010:10

³⁵ Wennermark 2014:10

³⁶ Olsson m.fl. 2012:6

Den svenska modellen bygger på lagen om allmännyttan med dess krav på affärsmässighet. Detta betyder att bostadsmarknaden ska drivas på marknadsmässiga principer oavsett om ägandet är privat eller kommunalt. Innebörden är att det saknas icke vinstdrivande alternativ på den svenska bostadsmarknaden och det finns inga subventionerad bostäder.³⁷ Det medel som finns är bostadsbidraget vilket är riktat mot individen och är ett bidrag som många anser satts ur spel. Det är få som är berättigade och inkomstgränserna för att få bidraget har inte ändrats sedan 1996. Detta medför att det endast är människor med mycket låga inkomster som kan få bidraget.³⁸

Bostadsmarknaden består av olika segment, som främst avgörs av upplåtelseform, det vill säga hyresrätter, bostadsrätter, studentlägenheter och egna hem.³⁹ Beroende av om man äger sin bostad eller hyr den erbjuder typen av boenden olika villkor för individen. Dessa villkor medför exempelvis olika prisbild, rättigheter och inflytande. Dimensionerna centrum – periferi, urbant- ruralt samt attraktiva eller mindre attraktiva miljöer bestämmer också till viss del tillgänglighet och attraktivitet.⁴⁰ Segregationen i en stad kan till stor del bero på hur ovan beskrivna segment är fördelade.⁴¹ Enligt forskningen, så förklarar inte segmentsammansättningen varför det är invandrartätt i nordöstra Göteborg utan det är betydligt fler sociala aspekter som spelar in. Diskriminering, ojämn fördelning och olika begränsningar till samhällets arenor där kapital kan spela roll.⁴²

3.4 Social housing

Förutsättningen för det offentliga stödet för social housing är att stater begär undantag för tjänster av särskild ekonomisk betydelse, services of general economic interest (SGEI), från EU vilket betyder att konkurrenslagstiftningen sätts ur spel.⁴³ Eftersom Sveriges bostadsmarknad är uppbyggt på marknadsmässiga principer, innefattas inte social housing på den svenska marknaden.⁴⁴ Idén med social housing bygger på icke vinstdrivande företag, vilka är godkända att bedriva en sådan verksamhet.⁴⁵ Social housing, subventionerade bostäder för socioekonomiskt svaga människor, är utbredd på den europeiska

³⁷ Krantz m.fl. 2014:34–35

³⁸ Hyresgästföreningen, hämtat:2015-01-01

³⁹ Andersson m.fl. 2009:6

⁴⁰ Ibid

⁴¹ Ibid

⁴² Ibid

⁴³ EU ”SGEI”, hämtat:2015-01-02

⁴⁴ Olsson m.fl. 2012

⁴⁵ Ibid

bostadsmarknaden och bakom begreppet finns en mängd forskning med olika analysnivåer som exempelvis *very social housing*, subventionerade bostäder för de allra fattigaste, och *affordable housing*, subventionerade bostäder för överkomliga priser.⁴⁶ *Social housing* används för att underlätta för socioekonomiskt svaga grupper att ta sig in på bostadsmarknaden men även för att främja social blandning i urbana områden.⁴⁷ Hur begreppet används på bostadsmarkanden regleras i varje lands lagstiftning. I Sverige ser det annorlunda ut. Eftersom Sverige inte ansökt om SGEI, samtidigt som den svenska allmännyttan sätter stopp för *social housing*, vilket leder till att *social housing* inte existerar på den svenska bostadsmarknaden. Forskningen måste istället undersöka förutsättningarna för *social housing* utifrån svensk kontext. Det finns en splittring i frågan om *social housing* är en verkningsfull metod för att effektivt integrera olika sociala grupper på den svenska bostadsmarknaden. Vissa menar att *social housing* besitter dåligt rykte i form av kategoriserande boenden av utpekande karaktär. Vidare hävdas det att en minskad allmännytta medför en risk för att vissa hyresrätter i framtiden reserveras för socioekonomiskt svaga grupper. Andra forskare är mer positiva till begreppets innebörd och menar att *social housing* till viss del hade gynnat den svenska bostadsmarknaden och bidragit till att främja integration.

Andersson menar att det finns två generella strategier som utformas från politiken och som kan påverka individers livssituationer. De nordiska länderna och inte minst Sverige anammar den generella välfärdsmodellen i större utsträckning än många andra länder. Den andra strategin beskriver selektiva insatser mot speciella kategorier vilket Sverige inte applicerat.⁴⁸ Under den senare faller *Social housing* in vilket i Sverige betraktats som mindre önskvärt av två skäl menar Andersson. Dels riskerar insatser som dessa att stigmatisera de som mottar detta särskilda stöd, dels krävs det en stor byråkrati för att aktivera stödsystemet. Utifrån den svenska kontexten finns det också ett starkare stöd för den generella välfärden än ett system som riktar sig mot specifika kategorier,⁴⁹ som kan ta sig uttryck i subventionerade bostäder för fattiga människor.

3.5 Socialt blandade bostadsområden

⁴⁶ Olsson m.fl. 2012:8

⁴⁷ Larberg 2012 Hämtat:2015-01-06

⁴⁸ Andersson 2004:7

⁴⁹ Ibid

Målsättningen att nå en socialt allsidig stad har funnits i Göteborg sedan 70-talet. Sedan dess har miljonprogrammen byggts vars huvudsyfte var att lösa bostadsbristen. Trots syftet innebar miljonprogrammen en kategoriserande bebyggelse för olika sociala grupper, vilket framhålls i rapporten "Blandstaden ett planeringskoncept för en hållbar bebyggelseutveckling". Bellander som författat rapporten menar att arbetet med att försöka bryta den ensidiga boendemiljön har yttrat sig genom exempelvis förändringar i framförallt den yttre miljön men oftast ser man att problemet kvarstår i förorten där det är segregerat.⁵⁰ Rapporten "ett socialt blandat boende i Göteborg" behandlar stadens svåra segregationsproblematik och hur man ska få tillstånd en social blandning i Göteborgs nyproducerade bostadsområden. Rapporten utgår från europeisk kontext och hur länder i Europa arbetar med att få till stånd social blandning. Nästan alla länder i Europa arbetar med någon typ av social housing.⁵¹ Detta kan ställas i relation till att det överlag är svårt för människor med låga inkomster att komma in på bostadsmarknader och att åtgärder kan krävas i form av subventioner. I bakgrunden till intresset för den sociala sammanhållningen i samhället ligger de ständigt existerande segregationsförhållanden där exempelvis EU:s strategi bland annat innefattar social housing. Det som står i motsatsförhållande till detta är den marknadsmässiga synen, vilken innebär att staten i medlemsländerna ska dra sig tillbaka och ansvaret läggs på aktörerna på marknaden.⁵² Rapporten undersöker förutsättningarna för ett inkluderande boende i nybyggda områden i Göteborg utifrån europeisk bostadsmarknadspolitik, för att undersöka om dessa möjligheter går att applicera på Sverige.⁵³ Vidare behandlas inte hur samhällsrelaterade intressegrupper i Göteborg ser på begreppet social housings begränsningar och möjligheter men rapporten är ett bra underlag för tidigare forskning i min uppsats eftersom den berör social housing och social blandning.

3.6 Det vetenskapliga problemet

Tidigare forskning rör de områden som är relevanta för att förstå forskningsfältet som behandlar stadens segregation. Uppsatsens vetenskapliga problem och den samhällsrelaterade relevansen ska bidra med kunskaper om hur flyttmönstret främst formas av de som har råd att välja vart de vill bo. Utifrån detta utöka med kunskaper om vilka möjligheter och

⁵⁰ Bellander 2005:8

⁵¹ Olsson m.fl. 2012

⁵² Ibid:13–14.

⁵³ Ibid

begränsningar det finns i att bidra till social blandning i bostadsområden. Avgränsningen har gjorts utifrån bostadsmarknadsdiskussionen, som behandlar subventionerat boende, så kallat social housing och om detta kan vara ett verktyg till att förändra flyttmönstrets segregeringseffekter och främja socialt blandade bostadsområden.

4. Teoretiska utgångspunkter

Teorin om social blandning används i syfte att belysa komplexiteten kring grannskapseffekter och socioekonomiskt blandade bostadsområden. Det behövs ytterligare förståelse för att förklara stratifieringen i samhället. Bourdieus kapitalformer och hans tolkning av det sociala rummet blir relevant för ändamålet. Stigmatiserande effekter behandlas för att i intervjuerna kunna fånga in uppfattningar om den segregerade staden.

4.1 Social blandning och grannskapseffekter

Rebecka von Sydow skriver i sin avhandling ” Social blandning och blandade upplåtelseformer” om teorin om social blandning.⁵⁴ Teoretiskt förklarar Sydow social blandning utifrån att olika socioekonomiska grupper lever inom samma områden. Teorin kan ifrågasättas eftersom den kan tolkas som allomfattande och bred. Men utifrån vidare läsning av författare som Kathy Arthurson och Keith Kintrea anses teorin vara legitim. Teorin är relevant i uppsatsen eftersom flyttmönstren styrs av olika sociala och ekonomiska förutsättningar vilket bidrar till en segregerad stad. Genom att titta på ett samhällsfenomen använder man teorier för att blottlägga essensen i fenomenet.⁵⁵ Det bör framhållas att teorin om social blandning är just en förenkling av en komplex verklighet, ett mångsidigt och svåranalyserat samhälle.

Kathy Arthurson beskriver teorin om social blandning utifrån områden och dess socioekonomiska grupperingar. Teorin bygger på antagandet att missgynnade människor blir än mer missgynnade om de bor i stadsdelar som har koncentrerade socioekonomiska nackdelar.⁵⁶ Dessa negativa effekter kan ytterligare förklaras i termer av begränsade tillgångar till de möjligheter som finns i samhället som arbetsmarknad, möjlighet att välja boende och andra mönster av beteenden som följer samhällsliga normer, regler och koder.⁵⁷ Sydow tolkar Arthurson och menar att teorin om social blandning bygger på hypotesen om grannskapseffekter, vilket innebär att människor som bor koncentrerat till ett område påverkar varandra och kan bidra till särskilda aktiviteter.⁵⁸ Om människorna i grannskapet är

⁵⁴ Sydow 2013:27

⁵⁵ Johannessen & Tufte 2013:31

⁵⁶ Arthurson 2002:246

⁵⁷ Ibid

⁵⁸ Sydow 2013:27

socioekonomiskt missgynnade påverkar de varandra negativt och blir på så vis desto mer missgynnade. Detta bidrar till en begränsad tillgång till samhället.⁵⁹

Det finns forskning som menar att social blandning har så kallade positiva effekter på grannskap och samhället i stort. Grannskapseffekterna kan leda till att människor integreras i samhället och på så vis ökar jämställdheten och den socioekonomiska välfärden enligt Sydow.⁶⁰ Keith Kintrea stödjer teorins utgångspunkt i ”Social Mix: International Policy Approaches” och menar att det finns starka bevis att grannskap, där det finns en koncentration av fattiga människor, saknar de resurser och bekvämligheter som resursstarka bostadsområden eller grannskap innehar.⁶¹ I socioekonomiskt svaga områden kan man i olika grad se avsaknad av service och möjligheter för de boende.⁶² Kintrea beskriver tre politiska strategier för att minska segregationen i samhället. Den första behandlar det ekonomiska sammanhanget för fattiga stadsdelar där inkomstskillnaderna och nackdelarna är mindre om man lever i ett land med stark välfärdsorientering.⁶³ Den andra strategin belyser riktade förnyelseåtgärder till ett utsatt och fattigt område. Tillvägagångssättet har funnits en längre tid och har även enligt Kintrea resulterat i att områden lyfts. Konkret arbetar man med riktade insatser för att omfördelar resurser, främja investerare och arbeta med social rättvisa.⁶⁴ Den tredje strategin behandlar just social mix, vilket vilar på en komplex sammansättning av grannskapseffekter. Den koncentration av nackdelar för samhället såväl för individer som finns i fattiga områden är både ett rumsligt och socialt uttryck för ojämlikhet.⁶⁵ Kintrea menar också att kärnan i tanken kring grannskapseffekter belyser stadsdelen eller området som viktig arena där sociala relationer bidrar till att konstruera föreställningar, attityder och förväntningar som vidare kan ha betydelse för människors livschanser.⁶⁶ Han skildrar även inlåsnings effekter som kan uppkomma till följd av grannskapseffekter, där individer blir instängda i sociala och rumsliga kretsar. Om majoriteten av individerna är fattiga kan detta leda till låga ambitioner och förväntningar samt en känsla av meningslöshet och utanförskap. Den uppsättning normer och värderingar som kan uppkomma i isolerade fattiga områden kan i vissa fall menar Kintrea distansera individer från det övriga samhället.⁶⁷

⁵⁹ Ibid

⁶⁰ Ibid

⁶¹ Kintrea 2013:133-135

⁶² Ibid

⁶³ Ibid

⁶⁴ Ibid

⁶⁵ Ibid

⁶⁶ Ibid

⁶⁷ Ibid

I teorin om social blandning finns en skiljelinje där ena sidan besitter de teoretiska aspekterna som belyser att social blandning är starkt förknippat med att förhindra boendesegregation. På andra sidan finns en skepsis mot en allt för stor social mix i bostadsområden. Arthurson menar att det finns ett ifrågasättande inom forskningsfältet som tar upp problematiken kring att placera invånare med olika inkomster koncentrerat inom samma område. Arthurson menar att vissa anser att detta kan skapa spänningar snarare än social sammanhållning i och med att klasskillnader synliggörs.⁶⁸ Bergsten och Holmqvist fördjupar resonemanget i avhandlingen ”Att blanda? En undersökning av planerares och allmännyttiga bostadsbolags syn på planering för en allsidig hushållssammansättning” och menar att det kan vara svårare att förvalta ett heterogent område. Antagandet görs utifrån att högre krav antagligen ställs på ett differentierat serviceutbud. Likt Arthurson menar de att konflikter mellan samhällsgrupper lättare kan uppstå samt att heterogena områden kan skapa en känsla av otrygghet eftersom befolkningen inte omges av människor som har samma livsstil och följer samma normer som dem själva.⁶⁹ Bergsten och Holmqvist belyser relativt få negativa konsekvenser och fokuserar på de positiva konsekvenserna, som visar på den ökade tolerans för olikheter. Vidare kan social blandning leda till förståelse och respekt mellan samhällsgrupper, motverka segregation på skolor, öka valfriheten på bostadsmarknaden samt ge unga bättre framtidsutsikter. Bostadsområdena kan fungera som mötesplatser, menar Bergström och Holmqvist, där människor ur olika samhällsgrupper möts. Stadsdelarna blir mer levande, arkitektoniskt attraktiva, bättre underlag för service men också lättare att göra boendekarriär.⁷⁰

4.2 Bourdieus kapitalformer och det sociala rummets stratifikationsprocesser

Pierre Bourdieus begreppsapparat är en inspirationskälla till flera vetenskapliga arbeten inom sociologin där många använder sig av hans teoretiska ramverk.⁷¹ I denna uppsats tolkas de teoretiska begreppen främst av Donald Broady, Reza Azarian men också Anthony Giddens. Detta eftersom Giddens beskriver Bourdieus teori utifrån en ”top-down”-teori där de rika i högre grad har makt över de samhällsreligiösa idealen och mönstren. Teorin beskriver ett samhälle där tillgångarna är begränsade samtidigt som individer strävar för att nå lycka. Eftersom resonemanget innebär att det bara är några som lyckas är det samtidigt andra som

⁶⁸ Arthursson 2002:247

⁶⁹ Bergsten och Holmqvist 2007:68

⁷⁰ Ibid:67

⁷¹ Carle 2010

misslyckas.⁷² För att få djupare förståelse av detta sätt att se på samhället belyses kapitalbegreppen samt Bourdieus tolkning av det sociala rummet nedan.

Kapitalformerna förklaras utifrån symboliska och materiella tillgångar och Bourdieu delar upp dessa i fyra former av kapital.⁷³ Utifrån Brodys, men också Giddens, tolkning av kapitalformerna sammanställs nedan en översikt av dessa begrepp.^{74 75}

- Socialt kapital: syftar till att beskriva social kunskap och kontakter, förbindelser mellan grupper och individer.
- Kulturellt kapital: Syftar till utbildning och bildning. Beskriver kunskaper man har via utbildningssystemet men också sätt att skriva och tala.
- Ekonomiskt kapital: Syftar till att beskriva innehav av pengar och materiella resurser.
- Symboliskt kapital: Syftar till att beskriva prestige och ära. Beskriver det som igenkänns och erkänns som värdefullt av sociala grupper.

Broady skriver i sin inledning till ”Kapital, habitus och fält några nyckelbegrepp i Pierre Bourdieus sociologi” att det symboliska kapitalet kan betraktas som grundläggande i teorin. Främst består det symboliska kapitalet av socialt och kulturellt kapital och det i dessa som erkänns och igenkänns som värdefullt av sociala grupper.⁷⁶ Det symboliska kapitalet är en slags kredit, som kan beskrivas som ett förskott som gruppen kan bevilja den som skänker mest materiella och symboliska garantier.⁷⁷

Reza Azarian belyser hur kapitalformerna påverka våra handlingsalternativ. Oavsett hur elementär tillgången till och fördelningen av det ekonomiska kapitalet påverkar våra handlingsalternativ så är de ekonomiska resurserna inte det enda medel som avgör. Socialt och kulturellt kapital beskrivs som icke ekonomiska resurser och tillgångar.⁷⁸ Det ekonomiska kapitalet är av stor vikt och en fundamental tillgång som medel för att anskaffa maktmedel i samhället och på så vis ytterligare få tillgång till socialt och kulturellt kapital.⁷⁹

⁷² Giddens 2007:121

⁷³ Broady 1998

⁷⁴ Giddens 2007:122-123, 515

⁷⁵ Broady 1989:2

⁷⁶ Ibid:7

⁷⁷ Kask 2014:13

⁷⁸ Azarian 2007:256

⁷⁹ Ibid

Bourdieu's beskrivning av det sociala rummet skildras utifrån samhället som socialt stratifierat. Detta innebär skillnader mellan samhällsgrupper där tillgång till väsentliga resurser och därmed avgörandet till individers handlingskapacitet. Vidare innebär detta att samhället är hierarkiskt strukturerat och besitter ett socialt landskap som är uppdelat i positioner.⁸⁰ Detta sociala landskap, eller som Bourdieu kallar det sociala rummet, bygger på fördelningen av sammantagna kapitaltyper.⁸¹ Rummet framträder som en struktur, alltså ett system av relationer mellan sociala positioner som dessutom är hierarkiskt ordnade.⁸² En aktörs position i den hierarkiska ordningen bestäms dels av den totala kapitalvolym som aktören innehar och förfogar över, dels sammansättningen och fördelningen av dessa kapital.⁸³ De samhällsgrupper som oftast innehar stora volymer ekonomiskt kapital har ofta tillgång till stora volymer av icke ekonomiskt kapital, som socialt och kulturellt kapital. Generellt gäller även detta antagande utifrån att sociala grupper äger lite av ett visst kapital, förväntas de äga relativt lite av övriga kapitalformer.⁸⁴

Grundföreställningen menar att aktörens position utgör avgörande och betingande premisser för aktörens handlande, alltså att aktörens handlingar bestäms av kapitalvolymen. Samstämmigheten mellan det objektiva som belyser de omständigheter under vilka människor lever sina liv och det subjektiva, den föreställningsvärld och de verklighetsuppfattningar som aktörer tenderar att ha, utgör konsekvenser.⁸⁵ Bourdieu menar att människors tankar, värderingar och uppfattningar är direkta avtryck av de objektiva förhållandena. Skulle det sociala rummets strukturer inneha egenskaper som är hållbara och stabila så menar Bourdieu att samstämmigheten mellan de strukturella villkoren (det objektiva) och individers ambitioner, mål och strategier (det subjektiva) är i samklang.⁸⁶

4.3 Stigma

Stigmatisering handlar om över- och underordningar i samhället och hur vissa grupper tenderar att marginaliseras. Hur man kan höja sin status och bli accepterade av det övriga samhället blir en fråga som allt mer diskuteras inom samhällsforskningen.⁸⁷ Thomas Johansson tolkar Erwin Goffmans stigmatiseringsteori där han skriver att stigma uppkommer

⁸⁰ Azarian 2007:272

⁸¹ Ibid

⁸² Ibid

⁸³ Ibid:273

⁸⁴ Ibid:274

⁸⁵ Ibid:275-276

⁸⁶ Ibid

⁸⁷ Johansson 1995:118-119

på grund av att det finns vissa normer och regler i samhällen och att dessa regler och normer bestämmer vilka identiteter som är acceptabla i ett samhälle.⁸⁸ Stigma uppfattas ofta som negativt och Johansson beskriver att stigma går att knyta till individnivån där omgivningen kan bidra till stigmatisering av personen. Men det som är av intresse för denna uppsats är de positionella faktorerna vilka kan vara kön, etniskt ursprung eller klass.⁸⁹ Giddens menar att stigma sällan är grundat på kunskap eller verkliga förhållanden. Utan snarare är ett resultat av stereotypa fördomar.⁹⁰

Teorin kommer inte att användas i syfte att förklara olika identiteter eller för att förstå Jagets roll utan snarare undersöka uppfattningarna om hur stigma kan yttra sig för grupper och varför det uppkommer i samhället. Därför är territoriell stigmatisering särskilt aktuellt. Ove Sernhede och Johan Söderberg menar att länder runt om Europa, med dess urbana områden omfattats av en territoriell stigmatiseringsprocess. Processen är påtaglig i urbana områden och ofta knuten till vissa bostadsområden eller stadsdelar. Författarna belyser stadsdelar som segregeras och avskiljs från det övriga samhället.⁹¹ Begreppet territoriell stigmatisering beskriver Europas och inte minst de svenska ”fattigdomsområdena” som immigranttäta. I Göteborg finns det områden med extremt låga inkomster, där omkring 80 procent av invånarna har invandrarbakgrund och klyftorna mellan de som inte har och de som har är ett faktum.⁹² Det postindustriella samhället har inneburit en tilltagande social polarisering där nya former av social exklusion har lett till att nya grupper marginaliserats och hamnat utanför samhället.⁹³

⁸⁸ Ibid

⁸⁹ Ibid

⁹⁰ Giddens 2007:240

⁹¹ Sernhede & Söderberg 2010:41

⁹² Ibid:53

⁹³ Sernhede 2006:173

5. Syfte och frågeställningar

Uppsatsens vetenskapliga problem och den samhällsrelevansen ska bidra med kunskaper om hur flyttmönstret främst formas av de som har råd att välja vart de vill bo. Utifrån detta utöka med kunskaper om vilka möjligheter och begränsningar det finns i att bidra till social blandning i bostadsområden. Avgränsningen har gjorts utifrån bostadsmarknadsdiskussionen, som behandlar subventionerat boende, så kallat social housing och om detta kan vara ett verktyg till att förändra flyttmönstrets segregeringseffekter och främja socialt blandade bostadsområden. Under arbetet med uppsatsen har jag märkt en avsaknad av undersökningar som behandlar Göteborg som empirisk utgångspunkt där intressegrupper intervjuas i syfte att undersöka social housings applicerbarhet.

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur samhällsrelevanta intressegrupper ser på begreppet, social housings begränsningar och möjligheter i ett göteborgssammanhang. Detta undersöks i förhållande till flyttmönster, social blandning och bostadsmarknaden.

Med hjälp av följande fyra frågeställningar ramar intressegruppernas ståndpunkter in.

- Hur ser respondenterna på social housing?
- Hur uppfattar respondenterna relevansen av begreppet i ett göteborgssammanhang?
- Hur ser respondenterna på social housing utifrån möjligheter och begränsningar i Göteborg?
- Vilka likheter och skillnader finns det mellan intressegrupperna utifrån begreppet social housing?

Vidare ska uppsatsen bidra till förståelse för vilka utmaningar som finns i att främja ett socialt blandat boende och om social housing kan ses som en lösning i Göteborg.

6. Metod

6.1 Val av metod och metodens förtjänster

I undersökningen har jag använt mig av kvalitativa intervjuer där jag undersöker vilka upplevda möjligheter och begränsningar begreppet social housing har. Till grund för mina intervjuer ligger mitt analyschema som bygger på uppsatsens frågeställning och syfte. Eftersom social housing, subventionerade bostäder, inte finns på svensk bostadsmarknad tycker jag att kvalitativa intervjuer lämpar sig bäst för att undersöka hur respondenterna ställer sig till fenomenet. Genom kvalitativa intervjuer kan jag undersöka en verklighet som uppfattas på olika vis. Metoden ger också förutsättningar att på ett djupare plan undersöka innebörd och mening.

Undersökningen karakteriseras som respondentundersökning vilka tagit formen av interaktiva samtal mellan mig och intervjupersonerna.⁹⁴ Jag har använt mig av en uppsättning fasta frågor vilka låg till grund för varje samtal. Emellertid såg jag frågorna mer som teman under samtalen och därför skiljde sig ordningsföljden, till viss del formulering och följdfrågor mellan intervjutillfällena, eftersom dialogen fick styra.⁹⁵ Samtalsintervjuerna gav också goda möjligheter att registrera oväntade svar och använda följdfrågor. Dels för att få ytterligare förståelse och dels att få tillgång till flera nyanser av respondentens tankar.⁹⁶ Ytterligare något som talar för metodens förtjänst är att jag utifrån mina temafrågor, som ligger inom ramen för min frågeställning, kunde säkerhetsställa att jag fångade in uppfattningar inom alla de temaområden som jag efterfrågade men ändå låta samtalet inneha en öppenhet.

En annan aspekt behandlar målet med själva intervjuerna, vilket handlar om att fånga in olika uppfattningar och tanke kategorier av begreppet social housing.⁹⁷ Därför var det aldrig tänkt att se slutsatserna utifrån intervjuerna som objektiva. Samtalsintervjuerna i min undersökning används i syfte att, som Steinar Kvale skriver, ”erhålla beskrivningar av den intervjuades livsvärld i syfte att tolka de beskrivna fenomenens mening.”⁹⁸ Jag vill utifrån intervjuerna undersöka hur olika samhällsrelaterade intressegrupper ser på begreppet och hur jag utifrån

⁹⁴ Esaiasson m.fl. 2012:228

⁹⁵ Ibid

⁹⁶ Ibid:251

⁹⁷ Ibid:229

⁹⁸ Ibid:253

intervjuerna kan få insikt i hur man diskuterar och upplever begreppet social housings möjligheter och begränsningar. Detta gör jag utifrån respondenternas positioner i samhället.

De faror som finns med kvalitativ samtalsintervju är så kallade intervjuareffekter. Eftersom mina intervjuer strukturerades efter en intervjuguide, finns det en del som är tematisk uppbyggd. Resterande är mindre strukturerat vilket medför att det finns risker som kan innebära att följdfrågor försett vissa respondenter med mer information än andra. Vidare kan man tolka att ostrukturerad form kan bidra till att relationen mellan forskaren och respondenten kan påverka den information som framkommer.⁹⁹ Likväl påverkar alltid intervjuaren respondenternas svar.¹⁰⁰

Alternativ design skulle kunna vara kvantitativ enkätstudie som lämnas ut till olika arbetsplatser och grupper, för att sedan kartlägga efterfrågan av social housing för att generalisera och kartlägga resultaten.

6.2 Urval och avgränsningar

Avgränsningen har gjorts utifrån bostadsmarknadsdiskussionen, som behandlar subventionerat boende, så kallat social housing där respondenterna fått ta ställning till begreppets möjligheter och begränsningar i ett göteborgsammanhang.

Samtalsintervjuer av respondentkaraktär bygger på människors uppfattningar och inte på det som är sant eller falskt. Vidare ges specifika råd vid urvalet av respondenter. Det första givna rådet är att intervjuerna ska ske med främlingar för att säkra intervjusituationens tillförlitlighet, därefter ska också ett begränsat urval ske.¹⁰¹ Min undersökning grundas på fem intervjutillfällen där samtliga tog ungefär en timme att genomföra. Jag har inte fortsatt intervjua för att uppnå teoretisk mättnad, utan utgått från forskning som visar att ett väl genomtänkt urval kan räcka.¹⁰²

Inför det strategiska urvalet av samhällsintressen har jag använt mig av en modell ur ”Demokrati och byråkrati” vilken belyser följande idealtyper.¹⁰³

⁹⁹ Johannessen & Tufte 2013:98

¹⁰⁰ Ibid

¹⁰¹ Esaiason m.fl.2007:259

¹⁰² Ibid

¹⁰³ Premfors m.fl. 2009

	Förvaltning	Förening	Företaget
Styrningsideal	Byråkrati	Civilsamhälle	Marknad

Utifrån förvaltning, förening och företag blir samhället representerat i stort, vilket rättfärdigar urvalet. Arkitekten tillför infallsvinklar och kunskap till uppsatsens undersökning genom rollen som stadsplanerare. Det politiska fältet skulle ha representerats utifrån kommunalpolitikerna Jonas Ransgård, moderat och vice ordförande i kommunstyrelsen samt Dario Espiga, socialdemokratisk kommunalråd. Då Dario Espiga besvarade intervjufrågorna via mejl bidrog det till att frågorna och svaren inte blev tillräckligt utvecklade. Därför bortsåg jag från intervjun i resultat och analysdelen. Detta ledde till att jag var tvungen att bortse från Jonas Ransgårds intervju eftersom det politiska fältet då enbart hade representerats av en moderat politiker (se metodens tillförlitlighet). Medborgarna är inte direkt representerade. Dock i viss mån genom representation av civilsamhället, kommersiellt ägda bolag och tjänstemän i politiska nämnder.

Nedan följer mitt urval där respondenterna önskar att framgå med namn.

- Lars-Gunnar Krantz, utvecklingsledare, Fastighetskontoret
Fastighetskontoret är fastighetsnämndens förvaltning. Lars-Gunnar Krantz representerar byråkratin och *tjänstemannasektorn* i uppsatsens resultat och analysdel.
- Jenny Juthstrand och Lennart Sjöstedt, Hyresgästföreningen.
Hyresgästföreningen är en demokratisk medlemsorganisation för hyresgäster. Jenny Juthstrand och Lennart Sjöstedt representerar således förening och *civilsamhället* i uppsatsens resultat och analysdel.
- Rikard Ljunggren, näringspolitisk ansvarig, Fastighetsägarna
Fastighetsägarna är en intresse- och branschorganisation. Majoriteten av medlemmarna är fastighetsägare med hyresrätter.”¹⁰⁴ Rikard Ljunggren representerar marknaden och *de privata fastighetsägarna* i uppsatsens resultat och analysdel.
- Jan Wigartz, finans och affärsutveckling, Framtidenkoncernen AB

¹⁰⁴ Fastighetsägarna, hämtat:2014-12-18

Framtidenkoncernen är en fastighetskoncern, som ägs av Göteborgs Stad. Koncernen omfattar allmännyttiga bostadsföretag, produktion av egnahem och störningservice.”

¹⁰⁵ Jan Wigartz representerar *det kommunala bostadsbolaget*, allmännyttan i uppsatsens resultat och analysdel.

- Bo Aronsson, seniorrådgivare, arkitekt och stadsplanerare. Representerar stadsplanering och benämns som *arkitekt* i uppsatsens resultat och analysdel.

Jag har också använt mig av Quinn Patton som tolkas av Johannessen & Tufte där olika distinktion mellan strategiska urval skildras. Aktuellt för min undersökning blir då ”urval med maximal variation i fråga om centrala kännetecken”¹⁰⁶ Vilket förklaras utifrån att jag försökt få med ett brett samhälligt intresse. Urvalet belyser forskningsfrågorna utifrån hur de olika intressegrupperna resonerar om samhället och inte lika mycket utifrån en skiljelinje som delar respondenterna i ja och nej till social housing vilket aldrig heller var min utgångspunkt.

6.3 Metodens tillförlitlighet

Uppsatsen arbetar både med teoretiskt och operationellt språk.¹⁰⁷ För att förtydliga detta har min frågeställning formulerats på teoretisk nivå medan mina intervjuer genomförs på operationell nivå. Min undersökning måste alltså väl förankras med den teoretiska grunden så att jag empiriskt undersöker det jag säger mig undersöka teoretiskt. Esaiasson m.fl. förklarar begreppsvaliditet som överensstämmelsen mellan teoretisk definition och operationell indikator.¹⁰⁸ Vidare förtydligas hur materialet samlas in och tolkas samt att den operationella definitionen ska vara teorinära. Resultatvaliditeten går att utvärdera först efter det empiriska fältarbetet är genomfört och går ut på att problematisera huruvida jag mäter det jag påstår mig mäta.¹⁰⁹ För att uppnå god resultatvaliditet krävs en god begreppsvaliditet samt en hög reliabilitet. Bristande reliabilitet orsakas av slumpmässiga fel och kopplas främst samman med kvantitativa undersökningar,¹¹⁰ men inom det kvalitativa bör man sträva efter hög reliabilitet vilket kan åstadkommas genom objektivitet i intervjusituationer.

En utgångspunkt i uppsatsen behandlar teorin om social blandning vilken knyter samman antagandet att social housing gynnar eller missgynnar samhällets sociala blandning.

¹⁰⁵ Framtiden AB, hämtat:2014-12-18

¹⁰⁶ Johannessen & Tufte 2013:85

¹⁰⁷ Esaiason m.fl.2012:57

¹⁰⁸ Ibid 2012:57

¹⁰⁹ Ibid 2012:57

¹¹⁰ Ibid 2012:63

Ytterligare teoretisk grund utgörs av Bourdieus kapitalformer och hans tolkning av det sociala rummet samt stigmatiseringsteorin, vilka bidrar med djupare förståelse för den samhällsproblematik som uppkommer i urbana miljöer när samhället polariseras. Eftersom mitt analyschema, baserat på uppsatsens frågeställning, ligger till grund för intervjuerna förstärks frånvaro av såväl systematiska som slumpmässiga fel.

Samtalsundersökningar skiljer sig från frågeundersökningar där möjlighet till att generalisering svaren är väsentligt. Eftersom kvalitativa intervjuer används i uppsatsen så är generalisering inte det som eftersträvas utan snarare de uppfattningar respondenterna har.¹¹¹ Trots detta anser jag att mitt urval leder till generaliserande effekter då jag tror att jag hade fått samma svar om jag lämnat in exempelvis enkäter på representativa arbetsplatser, där man arbetar för en socialt hållbar stad.

Som nämnts utelämnades två intervjuer med ledande kommunala politiker vilket bidrog till att det politiska fältet inte direkt representeras. Dock kan man se att det politiska fältet representerats indirekt genom de andra intressegrupperna. Fastighetsägarna samt Hyresgästföreningen, den senare partipolitiskt obunden, bedriver opinionsbildning.¹¹²¹¹³ Framtidskoncernens styrelse utses av kommunfullmäktige och representeras av politiska partier.¹¹⁴ Tjänstemannasektorn finns direkt under politiken. Avsaknaden av det politiska fältet påverkar inte validitet eftersom samhället i stort täcks av de andra intressegrupperna. De som jag önskat få från de två stora partierna men som jag av metodmässiga skäl tvingats välja bort får alltså anses vara behandlade genom de andra respondenterna.

6.4 Tillvägagångssätt och etiska överväganden

Undersökningens respondenter är strategiskt valda efter dels den modell (se urval och avgränsningar) som behandlar följande förvaltning, förening och företaget och dels utifrån relevant position och inflytande över stadsplanering.

Jag fick kontakt med respondenter via mail och telefon där jag var öppen med intervjuens intention, att diskutera och behandla begreppet social housing. Därigenom fick jag respondenter som var bekanta med begreppet.

¹¹¹ Ibid:229

Hyresgästföreningen, hämtat:2015-01-03

¹¹³ Fastighetsägarna, hämtat:2015-01-02

¹¹⁴ Framtiden, hämtat:2015-01-03

Vidare genomfördes en pilotintervju med en tjänsteman på fastighetskontoret. Utifrån den reducerades intervjumallen till de övergripande teman (se bilaga 2). Pilotintervjun vägledde mig att anta en intervjuguide som var mindre strukturerad vilket gynnade fältarbetet genom ställda följdfrågor förutsatt situation.

Inspelning skedde av varje intervju, med respondenternas samtycke, vilka sedan transkriberades. Genom viss standardisering i form av teman blev det analytiska arbetet överskådlig och jag kunde jämföra de olika samtalen. Respondenterna fick välja plats för intervjun. De flesta valde sitt eget kontor men vi träffades också på centrala caféer.

Samtliga respondenter ville ha med sitt namn i uppsatsen. Detta har lett till att respondenterna namngivits i avsnittet ”Urval och avgränsningar” i uppsatsens metoddel, eftersom jag beslutat att inte skriva ut namnen i resultat och analyskapitlet. Dels flyter texten bättre i resultat och analysdelen utan namn och dels är respondenternas position och vad de representerar för styrningsideal så som civilsamhället, byråkratin (tjänsteman) och marknad av större intresse. Tanken är att läsaren ges möjlighet att tänka och associera själv vilket presentation av samhällslig position och roll bjuder in till.

Flera av respondenterna önskade godkänna de citat som använts i uppsatsen innan publicering. Eftersom resultat och analysdelen är baserad på vetenskaplig forskning fick de tillgång till citaten men med tydligheten att tolkningarna är mina och styrka på vetenskaplig grund.

7. Resultat och analys

Kapitlet har som ändamål att svara på uppsatsens frågeställning genom att belysa de uppfattningar som respondenterna har kring social housing. Avsnittet är uppdelat utifrån mitt analyschema och berörs i den ordning som de empiriska frågeställningarna ställs. Varje avsnitt avslutats med en teoretisk koppling och en analytisk diskussion. Den första delen rör respondenternas uppfattning av begreppet social housing. Den andra delen belyser applicering av begreppet social housing i ett Göteborgsammanhang. Den tredje delen tar upp möjligheter och begränsningar, av begreppet social housing, utifrån respondenternas resonemang. Den fjärde och sista delen fokuserar på att undersöka vilka likheter och skillnader det finns mellan intressegrupperna. I resultat och analysdelen sammanförs empiriska och teoriska förhållningsätt. Där aktualiseras också de teoretiska begreppen kapital, stigma, det sociala rummet samt teorin om social blandning.

7.1 Respondenternas tolkning av begreppet, social housing

Social housing har en central roll i intervjuerna där respondenterna bland annat definierar begreppet. Den allmänna bilden av social housing beskriver stora segregerade områden med subventionerade bostäder. Respondenten från det kommunala bostadsbolaget målar upp följande begreppsmodell:

Jag tänker på engelska deckare, med enorma kåkarna som ser eländiga ut och där det bara bor fattigt folk.

Citatet ovan ger en precisering av begreppet social housing bland de intervjuade och det finns i materialets helhet framförallt två sätt som respondenterna beskriver social housing. I huvudsak som ett kategoriboende för socioekonomiskt svaga grupper där bostäderna är subventionerade, men även som ett europeiskt fenomen med olika analysnivåer kopplat till specifika länders lagstiftning vilket gör begreppet vitt och komplext.

Den konflikt jag stöter på utifrån begreppsdefinitionen handlar till viss del om att respondenterna anser att social housing är till för andra länder, framförallt i Europa, och inget som Sverige associeras med. Arkitekten belyser resonemanget:

Det är något som andra har men inte vi. På något vis är det främmande för oss.

Respondenterna beskriver rädsla för kategoriserande bostäder av utpekande karaktär. Något som Sverige ytterligare skulle utveckla, enligt respondenterna, genom att applicera social housing på bostadsmarknaden. Respondenten från det kommunala bostadsbolaget fortsätter:

Du har ett utpekande, här bor det folk som är fattiga. Du får ett extremt segregerat samhälle.

Citatet pekar på den syn som finns av social housing, vilken beskriver stora bostadsområden med subventionerade lägenheter där arbetslöshet, utanförskap och stigmatisering förekommer.

I den konflikt som synliggörs i hur respondenterna uppfattar begreppet social housing, följer vidare resonemang som kontrast till ovan. Representant för tjänstemannasektorn belyser problematiken.

Det är befläckt av den gamla historien. Billiga, dåliga bostäder i dåliga bostadsområden där människor inte jobbar och är fattiga.

Social housing betraktas utifrån citatet som ett begrepp vilket historiskt sett haft dåligt rykte. Respondenten menar att det finns olika grader och användningsområden av social housing. Begreppet beskrivs som ett medel för människor, som av inkomstskäl eller andra skäl, har svårt att komma in på den vanliga bostadsmarknaden. Om social housing ska integreras på bostadsmarknader bör det ske efter andra premisser och inte som stora subventionerade bostadsområden. Behovet av social housing står enligt detta synsätt i samklang med hur bostadsmarknaden fungerar i ett land. Tjänstemannen fortsätter:

I London är det otroligt dyrt att skaffa sig en bostad överhuvudtaget. Där är det folk med helt normala inkomster som behöver hjälp med att komma in på bostadsmarknaden, då genom social housing.

Citatet motiverar begreppets mångsidighet och användningsområde. Respondenterna beskriver även analysvårigheter av social housing eftersom det är kopplat till specifika länders lagstiftning.

Teoretisk koppling och analytisk diskussion

Respondenterna beskriver hur social housing kan leda till territoriell stigmatisering, diskriminering och utanförskap. Den stigmatiserande effekt som social housing kan ha i form av social polarisering och social exklusion återfinns i intervjuamtalen där rädslan för att ytterligare spä på segregationen i staden skildras. Utifrån de positionella faktorer som nämns

som arbetslöshet och fattigdom,¹¹⁵ beskrivs en typ av ”underklass” som bor i de europeiska social housing-områden. Teorin om social blandning kan kopplas till stigmatiseringen av de ovan beskrivna social housing-områdena. Teorin belyser de negativa effekterna som uppkommer, i form av grannskapseffekter, då socioekonomiskt missgynnade människor bor allt för koncentrerat inom ett område.¹¹⁶

Teorin kan även fördjupa förståelsen kring resonemanget som belyser social housing och dess mångsidighet. Resonemanget bygger på att integrera social housing på bostadsmarknaden i liten skala, inte som stora subventionerade bostadskomplex, för att få tillstånd en social blandning vilket teorin menar främjar välfärden.¹¹⁷

Jag uppfattar att begreppet till viss del är belagt med tabu, en känslighet som respondenterna ger uttryck för och som bidrar till ett avståndstagande. En bild målas upp av stora förfallna förortsområden i Europa och rädslan för ytterligare polarisering och stigmatisering på den svenska bostadsmarknaden uttrycks bland respondenterna. Resonemanget kan tolkas utifrån att man inte vill föra in ett begrepp i politiken vars utfall kan leda till ytterligare stigmatiserande effekter i samhället.

7.2 Applicering av social housing i ett göteborgsammanhang

Intervjuerna ger en bild av hur respondenterna uppfattar begreppets komplexitet vid eventuell genomförande av social housing som metod på den svenska bostadsmarknaden. Det största hindret för social housing i svensk kontext uttrycks vara det regelverk som reglerar den svenska bostadsmarknaden. Respondenten från fastighetsägarna uttrycker problematiken:

Det är en levande diskussion i Göteborg just nu. Kring det här med social blandning och vilka verktyg som ska användas för att uppnå det. Alla länder har ju sitt unika system uppbyggt på lagstiftning. Jag ser stora problem med social housing och det krocka väldigt hårt med vår lagstiftning.

Citatet ovan förklarar komplexiteten av införandet av subventionerade bostäder utifrån svenskt perspektiv. Sverige har inte med hjälp av SGEI undantagit delar av bostadsmarknaden från den kommersiella marknaden och allmännyttan ska bedrivas på affärsmässiga principer. Utifrån lagstiftning påvisar samtliga respondenter att social housing inte är aktuellt för den svenska bostadsmarknaden i dagsläget.

¹¹⁵ Johansson 1995

¹¹⁶ Sydow 2013:27

¹¹⁷ Ibid

Eftersom respondenterna tolkar begreppet social housing olika blir även applicerbarhetens relevans i ett göteborgsammanhang varierande. Vidare kan nyanser utkristalliseras i resonemang som belyser applicerbarheten i Göteborg. Tjänstemannen behandlar social housing utifrån följande aspekt.

Om det applicerades i Gbg? Men vi har det redan fast inom ramen för den generella bostadsförsörjningen.

Anna: Kan du utveckla?

Allmännyttan är vår motsvarighet och grundpolitiken är att den inte bara riktar sig till folk med låga inkomster. Utan den riktar sig till alla. Allmännyttan i Göteborg har hyresgäster med alla möjliga inkomstkikt och har även väldigt många låginkomsttagare. Den del av det man kallar social housing i ett europeiskt sammanhang, det hanterar vi i Sverige som speciella, kommunala kontrakt. Det gör man i Sverige inom alla storstadskommuner, även i Göteborg. Här är det vi på fastighetskontoret som aktiverar det, kommunen har förstahandskontraktet och vi hyr ut bostäder i andra hand till människor som av sociala och medicinska skäl bedöms inte ha någon möjlighet att lösa sin situation själv och som inte kan få ett förstahandskontrakt.

Tolkningen görs utifrån att respondenten, som tjänsteman, hanterar strategier kring bostäder på ovan beskrivet sätt i sitt arbete. Socialtjänsten hyr ut lägenheter till människor som med sociala eller medicinska skäl står utanför bostadsmarknaden. Han ger en inblick hur social housing kan diskuteras och menar att en viss del av bostadsförsörjningen liknas vid social housing. Dock förtydligar han att Sverige inte har subventioner riktade till bostäder som i europeiskt kontext.

Enligt Fastighetsägarnas respondent behövs det ett genomtänkt administrativt system för att det överhuvudtaget ska fungera. Utifrån citatet nedan belyser han besittningsrätten,¹¹⁸ där han menar att det är bättre att koppla subventioner till individen istället för till boendet.

Det är klart att det är känsligt. Bor man där med familj och alltihop och tvingas riva upp rötter. Jag kan säga att jag är lite kluven till systemet som sådant. Jag är inte säker på att det är det bästa.

Besittningsrätten argumenteras som en viktig del i det svenska systemet av samtliga respondenter och utifrån social housing-modell måste ställningstagandet tas om hyresgästerna ska tvingas flytta vid förhöjd inkomst. Skulle social housing appliceras i ett

¹¹⁸ ”En bostadshyresgäst har i regel rätt till förlängning av sitt hyresavtal när hyresvärden säger upp avtalet och begär att hyresgästen ska flytta (besittningsskydd)” Hämtat 9/12-2014

göteborgssammanhang då menar de respondenterna som generellt ser social housing som något uteslutande negativt, att skyddet skulle vara hotat för de som bor i social housing-fastigheter. Avståndstagandet från subventionerade bostäder belyser också risken med kategoriserande bostäder vid en applicering av social housing i ett göteborgssammanhang. Vilket arkitekten lyfter i citatet nedan:

Jag tror inte vi har en mogen inställning till vad social housing skulle kunna vara i Sverige och hur vi skulle vilja forma det för att den skulle kunna vara bra och passa våra förhållanden. Det vi är rädda för är att det blir ett sätt att peka ut.

Eftersom vi inte haft systemet i Sverige är vi ovana vid dess effekter. Trots detta menar arkitekten att Göteborg redan har områden med liknade egenskaper. Dessa stigmatiserande områden har andra förutsättningar enligt arkitekten. Bor man centralt kan man vara mer delaktig i samhället, på helt andra premisser. Han pekar på komplexiteten i stadsmönstret:

”Det som händer i stora städer idag, i tillväxtstäder är att en del av befolkningen trängs bort, allt längre ut i periferin.”

Vidare belyser arkitekten det han tror är det bästa för att skapa en socialt blandad stad.

”För att skapa en stad som är blandad behövs olika upplåtelseformer och kostnadsnivåer. Det ger bättre förutsättningar för att långsiktigt lyckas än vad social housing gör”

Även respondenten från det kommunala bostadsbolaget, menar att effekten av social housing kan bli traumatiserande på det viset att man kommer veta att dessa fastigheter är till för de fattiga. Han menar att man inte kommer runt den stigmatiserande effekt som uppkommer kring social housing-bostäder. Vidare lyfter respondenten in ytterligare aspekter i form av kostnaden för social housing. Detta belyser han utifrån att skattebetalarna eller de andra hyresgästerna kommer att få betala en relativt hög kostnad vid applicering av social housing.

Jag tror att det är en mindre lyckad modell. Istället ett generellt, generöst bostadsbidragssystem som är lika över hela Sverige. Det tror jag är ett billigare sätt och ett rättvisare sätt att göra det på.

Alla respondenter tycker att ett generösare system där individen subventioneras i stället för att bostäder subventioneras är att förespråka för att åstadkomma social blandning av olika socioekonomiska grupper i bostadsområden.

Teoretisk koppling och analytisk diskussion

Respondenternas främsta anledning till att inte applicera subventionerade bostäder på bostadsmarknaden är de stigmatiserande drag det för med sig i form av kategoribostäder för socioekonomiskt svaga grupper. Stigma bestäms av de samhällsregler och regler som avgör vilka identiteter som är acceptabla i samhället. Vidare kan faktorer till stigmatisering i detta fall bero på klass, vilket förklarar tillgång på kapital, eller etniskt ursprung.¹¹⁹ Arkitekten synliggör problematiken kring Göteborgs redan utsatta områden och menar att resurssvaga trängs ut i periferin. Individer marginaliseras i samhället vilket kan visa sig genom utbildningsgrad och inträde på arbetsmarknaden.¹²⁰ Samhället delas på så vis in i olika sociala skikt där skillnaden avgörs av tillgången till väsentliga resurser.¹²¹ Detta sociala landskap som Bourdieu kallar det sociala rummet är hierarkiskt ordnat efter fördelningen av socialt, ekonomiskt och kulturellt kapital.¹²² Grunden för teorin om det sociala rummet behandlar aktörens position i samhället, vilket är avgörande för aktörens handlande. Synsättet som arkitekten belyser i sitt resonemang kring hur urbana områden marginaliserar vissa grupper kan således återkopplas teoretiskt. Lösningen, för att få tillstånd en social blandning för att minska marginaliseringen, enligt respondenterna, är snarare olika upplåtelseavtal, en variation i kostnad och standardnivå på bostadsmarknaden samt ett generösa bostadsbidrag.

I avsnittet som behandlar begreppets applicerbarhet finns teoretisk koppling till stigmatisering och rädslan över att social housing skulle innebära att segregationen förstärks. I förhållande till den svenska lagstiftningen är inte social housing applicerbart. Det belastar intervjuerna med vissa antaganden om hur det skulle vara utifall social housing applicerades. Frågorna som rör applicerbarheten uppfattas som spekulativa och kan upplevas svåra. Min upplevelse är att de personer som intervjuas har kunskap om begreppet men framförallt djupare kunskaper om hur den svenska bostadsmarknaden fungerar.

7.3 Möjligheter och begränsningar med social housing utifrån marknaden, social blandning och flyttmönster i ett göteborgssammanhang

När respondenterna fick frågan om social housing begränsar eller möjliggör för ett socialt blandat boende i bostadsområden, uppfattade jag en bild som beskriver en stad som har en

¹¹⁹ Johansson T 1995:118-119

¹²⁰ Arthurson 2002

¹²¹ Azarian. 2007:272

¹²² Ibid 2007:272

relativt socialt blandad boendesammansättning i stadens hyresrätter. Tjänstemannen fördjupar resonemanget nedan.

Eftersom vi har en hyresreglering¹²³ i Sverige så är det faktiskt en hel del attraktiva lägenheter som inte är så himla dyra. Där det finns möjlighet att bo och att få tag på, även fast du inte har en jättehög inkomst. Här skiljer vi oss ifrån delar av Europa.

Resonemanget bygger på att det finns relativt billiga hyresrätter att tillgå, utspridda över staden vilket vidare belyser allmännyttans roll på bostadsmarknaden som förfogar över en stor del av stadens hyresrätter. Visserligen belyser alla respondenter det omfattande kösystem som styr åtkomsten till stadens hyresrätter. Hyreslägenheterna som är relativt billiga i attraktiva områden omfattas ofta av detta system. Hyresgästföreningen delar liknade resonemang men utöver kötiden lyfts även aspekten av de inkomstkraV som Boplats¹²⁴ innehar.

Vi vet att mer än hälften av de som idag hyr sina lägenheter i allmännyttan tjänar under 20 000. En stor del av dessa skulle inte få hyra sin egen lägenhet om man gick efter inkomstreglerna, och då blir det sjukt va /.../ Fullständigt barockt.

Citatet illustrerar allmännyttans funktion där bostäder ska finnas för alla men att stadens allmännyttiga hyresrätter har en stor del av ekonomiskt resurssvaga grupper som hyresgäster.

Utifrån underlaget från intervjuerna kan man generellt se att det finns en betoning på nyproducerade områden och hur man kan få tillstånd en socialt blandad boendesammansättning där. Problematiken speglas av respondenten från fastighetsägarna:

Det blir problematiskt när man nyexploaterar stora bostadsområden /.../ Det är klart att det kan upplevas som en gräddhylla eftersom det blir svårt för låginkomsttagare att efterfråga detta.

I intervjuerna framkommer det olika idéer om hur social blandning i nybyggda områden ska förverkligas. Respondenten från fastighetsägarna menar att bostadsbidraget kan användas i syfte för att få till stånd en social blandning i nybyggda områden. Han utvecklar sitt resonemang utifrån att man skulle kunna öronmärka ett visst antal lägenheter som är knutna till låg inkomst och att bostadsbidraget fyller ut resten av hyresbeloppet. Han menar att när

¹²³ ”En lägenhets bruksvärde är det praktiska värde den har ur hyresgästens synvinkel, utifrån hyresregleringen bestäms nivån på hyrorna i Sverige”, hämtat:10/12-2014

¹²⁴ ”Boplats är en marknadsplats för den som letar bostad i Göteborgsregionen”, hämtat:2014-12-18

subventionen är knuten till individen då vet man inte att personen i fråga är fattig och på så vis kan man handskas med utpekandeproblematiken på ett bättre sätt än vad social housing resulterar i. Dock belyser respondenten svårigheten med att bygga nytt och betala begagnat och menar att det är bättre att tänka i ett större perspektiv.

Problemet är större än nyproduktionen i Göteborg då människor ute i nordost är fattiga. Det är där man bör inrikta sig mer på hur de inte ska vara fattiga längre.

Skiljelinjen i frågan om socialt blandat boende med social housing som metod har på ena sidan de respondenter som menar att det ska till andra metoder som inte innebär subventionerade bostäder. På andra sidan, finns de respondenter som menar att något annat måste till för att få tillstånd social blandning i Göteborg än de verktyg vi har att röra oss med idag. Det första resonemanget besitter alla respondenter till viss del eftersom ingen egentligen förordar subventionerade bostäder som lösning. Utifrån det andra resonemanget kan nyanser urskiljas. Respondenten från tjänstemannasektorn menar att bostadsmarknaden till viss del är ett begränsat verktyg för att främja integrationen.

När skillnaderna ökar mellan olika områden i Göteborg beror det inte i första hand på hur bostadsmarknaden är, utan det beror på att sociala och ekonomiska skillnader mellan grupper ökar.

Ytterligare menar han att man inte bör sätta ett likhetstecken mellan bostadspolitiken och sociala skillnader.

Ibland tror jag att man lägger för stor tyngd på bostadspolitiken/.../och kallar det för boendesegregation/.../att man sätter likhetstecken mellan det och sociala skillnader. Jag tror att det i Sverige i varje fall, är att göra det för enkelt.

Citatet belyser segregationen i ett samhälle där bostadsmarknaden kan ses som ett medel för att främja integrationen. Men det är fler faktorer än bostadsmarknaden som segregerar staden. De normer och regler som ligger till grund för hur vi uppfattar varandra bidrar till stigmatiserande effekter i samhället.

Arkitektens belyser nybyggda områdets problem med social blandning utifrån flyttmönstret. Nyproduktionen är till för de resursstarka, de som kan välja. Han menar att effekten möjligtvis hade kunnat mildras med någon typ av modern social housing eller utvecklad allmännytta. Argumentet åsyftar till att främja de som inte kan välja boende, genom lägre prisbild för delar av nyproduktion eller centralt boende. Hyresgästföreningen anser att det i

grunden är en ekonomisk fråga.

Ju mer pengar du har desto större valmöjlighet har du. Hälften av de som bor i allmännyttan idag har begränsade valmöjligheter. Eftersom deras inkomster i sin tur är begränsade.

Hyresgästföreningens respondenter ställer sig tveksamma till antagandet att den stora resursstarka majoriteten kan välja och på så vis påverka flyttmönstret.

Jag är tveksam till om en större grupp kan välja bostad idag i Göteborg. Eftersom bostadsbristen är så omfattande. Valmöjligheterna är ganska begränsade.

Om social housing spelar roll för flyttmönstret i stort benämns i intervjuerna som mindre trovärdigt men om man tittar på enskilda områden kan det ha en viss effekt enligt respondenterna. Appliceras social housing i Göteborg så skapas områden eller fastigheter med låsta hyror. På mikronivå kan detta påverka flyttmönstret eftersom personer som har subventionerade hyror i exempelvis attraktiva områden är mindre benägna att flytta från dessa, vilket bidrar till mindre rörlighet på flyttmönstret. Resonemanget förs av respondenten från fastighetsägarna och belyser en begränsning av flyttmönstret utifrån om subventionerade bostäder skulle få en aktiv roll på den svenska bostadsmarknaden.

Arkitekten tror inte social housing skulle få en större effekt på flyttmönstret eftersom prioriteringarna inte ändras, alltså vart man vill bo när man faktiskt kan välja. Samtidigt så tror han att det skulle öppna upp fler alternativ för de som har det sämre ställt. Men de stora grupperna i Göteborg skulle fortfarande ha sina prioriteringar som flyttmönstret formas utifrån.

Respondenterna väljer generellt att spegla flyttmönstrets komplexitet och hur det påverkar staden i stort. Citatet nedan uttrycks av respondenten från fastighetsägarna:

Tittar man på övergripande flyttmönster och flyttkedjor är själva hypotesen att när du bygger nytt så flyttar någon dit som frigör något äldre. På så vis skapas det flyttkedjor i fyra fem led när du flyttar.

En annan aspekt som behandlas utifrån stadens flyttmönster är hur kvarboendet av socialt och ekonomiskt starka hyresgäster i socioekonomiskt svaga områden ska värnas för att få tillstånd social blandning där. Respondenten från det kommunala bostadsbolaget illustrerar problematiken:

Om alla är fattiga i ett område, då är det ju ingen som handlar där, det finns ingen service mer än då vårdcentralen i stort sett. Det är ju sådant också va/.../Det är klart att om vi skulle etablera i de områdena så folk vill stanna/.../Men flyttmönster är knepiga.

Resonemanget belyser att satsningar bör ske i socioekonomiskt svaga områden, som nämns i intervjuerna som bland andra Nordost, Bergsjön, Kortedala, Angered, Hjällbo och Tynnered. Områdena beskrivs som stigmatiserande där människors chanser generellt begränsas till samhället utifrån de normer som ligger till grund för hur vi uppfattar varandra.

Respondent från Fastighetsägarna: Man kan tycka att det är ett problem att det bara bor rika i Askim eller Örgryte. Men jag tycker det är ett större problem att det bara bor fattiga i Bergsjön. Då är det bättre att inrikta sig på att lyfta dessa områden, då är det skola och då är det jobb.

Respondenten belyser segregationens olika sidor utifrån socioekonomiskt starka områden och socioekonomiskt svaga som innefattas av andra förutsättningar. När jag frågade om vad som hindrar boendekarriär i Göteborg var samtliga av de intervjuade eniga. Det generellt största hindret är bostadsbristen men också fattigdomen. Hyresgästföreningens syn på begreppet boendekarriär var negativt.

Om jag säger så här/.../Vi hatar ordet boendekarriär. För i det ligger, åtminstone som det används i debatten, att den fattige börjar med en hyresrätt och så slutar man som rik med en villa i Askim. Finns det en karriär, finns det ju något i botten och då skulle det vara hyresrätten, så resonerar många.

Grundproblemet är att det byggs för lite vilket resulterar i att utbudet är begränsat, därav krävs det mer ekonomiskt kapital för att bo där man vill. Vikten av resurser framkommer i intervjuunderlaget och det kommunala bostadsbolagets respondent uttrycker följande.

Problemet är att de man ofta pratar om är de med invandrarbakgrund, som kanske är dåliga på svenska och som inte kommit in i det svenska samhället. Då får det ju inte koderna för hur man ska slå sig fram till de attraktiva grejerna va/.../Man har inte kulturkoden så man vet hur man ska bete sig/.../och det kanske inte en knegargrabb från Tuve har heller. Det blir lätt stadsarkitektens son i Majorna som är den som har det lättast att ta sig igenom systemet.

Teoretisk koppling och analytisk diskussion

Citatet i föregående stycke belyser vikten av kapital på bostadsmarknaden och tyngden läggs på de icke-ekonomiska kapitalformerna, socialt och kulturellt kapital. Resonemang som förs, utifrån det sociala kapitalets egenskaper är att det skapas bättre förutsättningar att inneha

någon typ av nätverk där släkt, arbeteskollegor och andra vänskapsband är väsentliga. Dels för att få tillgång till de normer och koder som finns i samhället, dels för att sociala relationer har betydelse för vidgningen av aktörens handlingsmöjligheter.¹²⁵ Relationer utgör värdefulla medel som kan påverka aktörens handlingsutrymme genom att möjliggöra eller underlätta för aktören att få tillgång till de resurser som hen själv inte förfogar över.¹²⁶ Det kulturella och det sociala kapitalet speglas också utifrån reproduktion, vilket betyder att samhällsstrukturen existerar över tid, från generation till nästa.¹²⁷ Har man föräldrar som har ett högt socialt och kulturellt kapital, likt stadsarkitektens son i citatet ovan, har man lättare tillgång till de sociala fält eller sammanhang som värderas högt i samhället. Bourdieus kapitalbegrepp är en betydande byggsten i stratifikationsteorin då de avgör en individs position i det sociala rummet, på så vis är kapitalbegreppen viktiga i interaktion med andra. Det ekonomiska kapitalet är enligt Engdahl och Larsson den mest självklara kapitalformen i samspelet med andra.¹²⁸ Även i diskussionen om bostadsmarknaden är det enklast att applicera det ekonomiska kapitalet som indikator. Exempelvis kan det ekonomiska kapitalet påverka boendet och levnadsstandarden. I intervjuunderlaget nämns exempelvis Boplats inkomstkrav som individen ska matcha för att få tillgång till allmännyttiga hyresrätter. Ligger boendet i ett stigmatiserat bostadsområde kan det indikera på att individen har ett svagt ekonomiskt kapital. Följderna kan vara att individen utifrån sin position i det sociala rummet har begränsad tillgång till samhället.¹²⁹

Edling och Rydgren beskriver samhället som hierarkiskt skiktat, stratifierat, utifrån de kapital man har där ekonomiska tillgångar, social status och makt är faktorer som styr.¹³⁰ Social stratifikation, som även förekommer på bostadsmarknaden i Göteborg, beskriver fördelningen av begränsade resurser och tillgångar samt möjligheten att tillförskaffa sig andra levnadsvillkor i det sociala rummet.¹³¹ Utifrån respondenterna kan man tyda resonemang som belyser svårigheten att tillförskaffa sig hyreslägenheter på en marknad där det råder bostadsbrist. Det ekonomiska kapitalet styr till stor del vart man kan bo. Men även det sociala och kulturella kapitalet är viktiga komponenter eftersom man behöver få kunskaper om de normer och koder som finns i samhället och på bostadsmarknaden. Där även nätverk är av betydelse, enligt respondenterna. Samtliga respondenter pekar ut bostadbristen och

¹²⁵ Azarian 2007:260

¹²⁶ Ibid 2007:258

¹²⁷ Giddens 2007:161

¹²⁸ Engdal. och Larson. 2011:244

¹²⁹ Sydow 2013:27

¹³⁰ Edling. C & Rydgren. J 2007:211

¹³¹ Jonsson. J 2007:215

fattigdomen som största hindren för etablering på bostadsmarknaden, vilket är särskilt problematiskt för socioekonomiskt svaga grupper och på sikt påverkar dessa hinder ett socialt blandat boende och en socialt hållbar stad.

Intervjuunderlaget speglar också resonemang som lyfter den problematik som stigmatiserade områden innehar. Erwin Goffman menade att stigma utgör egenskaper som skiljer en individ eller i detta fall en grupp ifrån samhället i stort. Vidare kan detta resultera i att gruppen betraktas med misstänksamhet och ibland fientlighet.¹³² Ett ”vi” och ”dom” tänk uppstår, vilket binder ”dom” till ett geografiskt område längre bort från stadens attraktiva miljöer. Territoriella stigmatisering kopplas till resonemangen i intervjuerna och specifikt till citatet ”Om alla är fattiga i ett område, då är det ju ingen som handlar där, det finns ingen service mer än vårdcentralen i stort sett. Det är klart att om vi skulle etablera i de områdena så folk vill stanna”. Områden som stigmatiseras blir också områden där service av olika slag inte utvecklas. Individer får inte tillgång till det samhälle som människor bosatta i mer attraktiva områden har. Socioekonomiskt svaga områden kan omfattas av negativa grannskapseffekter vilket ytterligare missgynnar området. Ofta saknar området de bekvämligheter som resursstarka grannskap har.¹³³

Utifrån avsnittet som beskriver respondenternas syn på flyttmönster i Göteborg resonerar vissa av respondenterna kring den problematik som Björn Anderssons belyser, att den resursstarka majoriteten bestämmer flyttmönstret i staden.¹³⁴ De tydligaste invändningarna beträffande resonemanget är att det inte alls är tal om någon majoritet på grund av den stora bostadsbrist som råder. Vidare leder bostadsbristen till att det är relativt få som kan välja, vilket i grunden styrs av ekonomiska resurser. En annan slutsats är att respondenterna egentligen inte tror att social housing kan påverka flyttmönstret i stort. Nyanser går att tolka in men jag uppfattar en förskjutning mot ett samtal som rör flyttmönstret generellt hos respondenterna. Något som kan kopplas samman med att frågan är komplex.

7.4 Likheter och skillnader mellan intressegrupperna

Bilden av begreppet, social housing framställs med viss variation. Samtliga medger att den allmänna bilden av social housing målas upp som stora bostadsområden med illa medfarna fastigheter där det bor arbetslösa, fattiga människor. Här synliggörs en skiljelinje då

¹³² Giddens 2007:240.

¹³³ Kintrea 2013:133–135

¹³⁴ Boverket 2010

tjänstemannen som jobbar med boendefrågor, i detta sammanhang på fastighetskontoret, är något mer öppnare för begreppet och ser det inte enbart som en metod som segregerar samhället och pekar ut fattiga människor. Vidare är den övergripande åsikten att social housing inte bör appliceras i ett göteborgsammanhang.

Den tydligaste skiljelinjen, bland respondenterna, är den som delar de privata och de kommunala aktörerna när de argumenterar för social housings appliceringsutsikter i ett Göteborgsammanhang. Respondenten från Fastighetsägarna som representerar den privata marknaden uttrycker följande:

Det är klart att det finns egentligen ingen roll som allmännyttan fyller som inte de privata fastighetsägarna skulle kunna ta /.../ Allmännyttan förvaltar ju på ett bra sätt. Men de är en alltför dominant aktör och jag tror inte att det är bra om en aktör äger 70 000 lägenheter av beståndet.

Skiljelinjen som skär mellan det privata och det kommunala är utifrån deras syn på bostadsmarknadens uppdelning mellan de kommunala och de privata aktörerna, där kommunen äger runt hälften av beståndet. Arkitekten anser att det inte skulle skada om allmännyttan minskade till förmån för de privata men menar att allmännyttan är ett viktigt instrument för politiken att ta ansvar för bostadsförsörjningen.

Som motargument till ovan syn på de kommunala, allmännyttiga, och de privata aktörernas roll värdesätter tjänstemannen, det kommunala bostadsbolagets representant samt respondenterna från hyresgästföreningen allmännyttans roll högre. Allmännyttan har en rad viktiga funktioner utifrån ovan nämnda respondenter. Dels är det ett politiskt instrument, som även arkitekten nämner, för att exempelvis bygga bostäder på områden där andra inte vill bygga. Respondenten från det kommunala bostadsbolaget menar att allmännyttan är viktig, förutsatt att den gör de sociala insatser som privata aktörer inte gör i samma omfattning. Vidare menar de också att allmännyttan sätter en norm för vad som är en god bostad och vilka krav som går att ställa på en hyresvärd. Respondenten från det kommunala bostadsbolaget belyser en marknad med fler privata hyresvärdar i citatet nedan.

Utan allmännyttan skulle vi antagligen ha ett större spann av vad som är bra och dåliga hyresvärdar.

Sammanfattningsvis kan man se att social housing ses som en absolut olägenhet bland de privata aktörerna. För de som arbetar med sociala bostäder är tonläget något annorlunda. Det finns alltså en skiljelinje mellan de som värnar om det privata och de som arbetar i det kommunala. Med det vill jag förtydliga att alla respondenter ser på social housing med skepsis och samtliga föredrar ett generösare bostadsbidragssystem framför utvecklandet av subventionerade bostäder i Sverige. Dock finns det en nyansskillnad värd att ta i beaktande.

Teoretisk koppling och analytisk diskussion

Kintreas tre politiska strategier som belyser välfärdstaten, riktade förnyelseåtgärder mot socioekonomiskt svaga områden samt social mix för att minska segregationen,¹³⁵ kan kopplas till resonemang som förs utifrån intervjuerna. Respondenterna belyser den svenska välfärdstaten som väsentlig och bör stärkas utifrån ett generösare bidragssystem i form av bostadsbidrag. Det finns åtskillnader hur man ska stärka bostadsmarknaden och minska segregationen. Exempelvis belyser fastighetsägarnas representant att det bör finnas ett bredare band av privata bostadsbolag för att möta efterfrågan medan hyresgästföreningen, det kommunala bostadsbolaget samt tjänstemannen menar att allmännyttan ska värnas. Samtliga respondenter menar att riktade förnyelseåtgärder mot socioekonomiskt svaga områden bidrar till minskad segregation i staden och att social mix, en blandning av olika socioekonomiska grupper inom ett område också främjar integrationen. Metoden för social mix är inte social housing utan snarare ett generösare bidragssystem, olika upplåtelseformer samt variation i lägenhetsstorlekar och standard enligt respondenterna.

Vid analys av skillnader och likheter mellan intressegrupperna finns det skillnader mellan de som främjar det privata och de som arbetar i det kommunala. Här kan man även se en politisk skiftning där de som arbetar för det privata, fastighetsägarna intar en högerpolitik. Medan de som arbetar kommunalt, i tjänstemannasektorn har en annan politisk ställning som värnar det kommunala framför det privata.

¹³⁵ Kintrea 2013:134

8. Sammanfattning och återkoppling till tidigare forskning

Studiens syfte har varit att ta reda på vad intressegrupperna tror att social housing kan ha för begränsningar och möjligheter i ett göteborgsammanhang. Respondenternas syn på social housings applicerbarhet undersöktes utifrån social blandning, flyttmönstret och bostadsmarknaden.

Studiens övergripande resultat kopplas med tidigare forskning då samtliga respondenter pekar på att segregationen växer i Göteborg och att integrationen främjas genom social blandning i bostadsområden.

Det tydligaste resultatet utifrån undersökningen visar att samtliga respondenter anser att social housing inte är det bästa tillvägagångsättet för att uppnå social blandning. Respondenternas resonemang kopplas till Andersson som beskriver selektiva (åtskiljande) insatser, där social housing innefattas, vilka kan leda till att individen som mottar stödet stigmatiseras.¹³⁶ Respondenterna anser att det finns överhängande risker med att social housing-områden stigmatiseras. Likt Anderson belyser också respondenterna den byråkrati som innefattas av social housing som dyr och omfattande.¹³⁷ Respondenterna menar att den svenska lagstiftningen sätter stopp för subventioner riktade till bostäder. Med detta blottlagt krävs omfattande ändringar i lagstiftningen för att social housing ska ha en aktiv roll på svensk bostadsmarknad. Begreppets inträde i den svenska bostadskommunikationen kan bero på den tilltagande segregationen och den handfallenhet som politiker uppvisar inför den alltmer polariserade staden. En annan orsak kan vara att övriga Europas sätt att arbeta med frågorna blivit alltmer uppmärksammat.

Även om vissa respondenterna inte tar absolut avstånd från social housing resulterar undersökningen i att samtliga respondenter anser att den svenska välfärdsmodellen är det mest effektiva verktyget för en social blandning. Ett välfärdssystem som innebär en tradition av allmännyttiga bostäder och inte särskilda subventionerade lägenheter för resursvaga. Resonemanget styrks av Kintreas strategi som påvisar att inkomstskillnaderna är mindre om man lever i ett land med stark välfärdsorientering.¹³⁸ Respondenterna anser att den svenska modellen bör bestå och snarare utvecklas, eller återställa välfärden med exempelvis bostadsbidrag. Ett bidrag som inte följt med hyresökningarna och som inte ändrat

¹³⁶ Andersson 2004:7

¹³⁷ ibid

¹³⁸ Kintrea 2013:134

inkomstgränserna sedan 1996.¹³⁹ Forskningen om bostadsmarknaden belyser dess betydelse som medel för att åstadkomma social blandning. Bostadsmarknaden berörs på liknande vis utifrån respondenternas ståndpunkter som menar att segregationen beror på sociala och ekonomiska skillnader mellan grupper medan bostadsmarknaden endast är ett medel för att främja integrationen. Dock synliggörs här en diskussion om bostadsmarknadens form och hur privata och kommunala bostadsbolag ska fördelas över marknaden. Vidare kan man se att alla respondenter tar ett avståndstagande från det europeiska systemet med subventionerade bostäder på bostadsmarknaden.

Utifrån tidigare forskning har målet att nå en socialt blandad stad funnits i Göteborg sedan 70-talet. Respondenter är överens om att arbeta för en socialt hållbar stad, vilket bland annat innebär att försöka få tillstånd socioekonomiskt blandade grupper inom bostadsområden. Vissa belyser vikten av att satsa på de socioekonomiskt svaga områdena, genom olika åtgärder och satsningar på servicenivå och nyproduktion av bostäder försöka hålla kvar de socioekonomiskt starka i området. Andra belyser vikten av att få tillstånd en social blandning i nyproducerade områden där utmaningen är stor på grund av höga priser på bostäder, där en tydlig utsorterande faktor av svaga socioekonomiska grupper förekommer. Men genom en variation i lägenhetsstorlek, standard och olika upplåtelseformer kan man arbeta med att få tillstånd social blandning även där, enligt respondenterna. Resonemanget motsätter sig till viss del tidigare forskning som menar att Sverige saknar verktyg för att bekämpa segregationen.¹⁴⁰

Uppsatsens vetenskapliga problem och den samhällsrelevansen grundar sig i antagandet att den resursstarka majoriteten, medelklassen, bestämmer flyttmönstrets form eftersom de kan välja vart de vill bo. Vidare spår detta på segregationen och åtskillnaden tar sig uttryck i territoriell stigmatisering.¹⁴¹ Utifrån intervjuerna kan man se en skepsis mot resonemanget utifrån ett Göteborgsperspektiv. Respondenterna menar att grunden för att kunna välja bostad styrs av ekonomiska resurser men bostadsbristen i Göteborg gör att det inte alls är tal om någon majoritet. Vidare stämmer antagandet att boendesituationen bestäms utifrån ekonomiskt kapital men bostadsbristen påverkar, vilket medför en motsägelse mot tidigare berörd forskning. Ett av undersökningens resultat visar att ingen av respondenterna tror att social housing kan påverka flyttmönstret och vidare främja social blandning, eftersom de resursstarka fortfarande kan välja.

¹³⁹ Hyresgäsföreningen "Bostadsbidrag" Hämtat: 2015-01-01

¹⁴⁰ Larberg (2012) Hämtat: 2015-01-06

¹⁴¹ Boverket 2010:10

Enligt respondenterna kan man arbeta med andra sakfrågor för att bryta de möjliga flyttmönstren för sociala grupper som styrs av inkomstskillnader. Resonemanget grundar sig utifrån ekonomiska resurser och antagandet att segregationen även styrs av stigmatiserande sociala effekter återstår. Under arbetets gång har det framkommit en avsaknad av de sociala anledningarna varför man flyttar vilka också formar flyttmönstret. Utan dessa hamnar diskussionen på de ekonomiska faktorerna och statistiska flyttrörelser i en stad. Vidare kan jag tycka att det saknas forskning kring de sociala aspekterna som påverkar flyttmönstren.

Referenser

- Andersson, Å m.fl. (2004). »Man måste väl ibland tro att det som görs blir bra också« *Goda projekt och sega strukturer – Rapport i utvärderingen av Storstadssatsningen i Göteborg*. Göteborg, Centrum för Kulturstudier, Göteborgs Universitet.
- Andersson, R (2004) *Områdesbaserade interventioner i utsatta bostadsområden– reflektioner kring ett europeiskt forskningsprogram. UGIS*. Integrationsverket och författaren. Stockholm
- Andersson, R, Bråmås, Å & Hogdal, J (2009) *Fattiga och rika – segregerad stad Flyttningar och segregationens dynamik i Göteborg 1990–2006*. Göteborgs stad
- Azarian, R (2007) *Kapitalformer och fält i Social handling och sociala relationer*. Natur och Kultur. Stockholm
- Arthurson, K (2002) *Creating Inclusive Communities through Balancing Social Mix: A Critical Relationship or Tenuous Link?*, *Urban Policy and Research*, 20:3, 245-261,
- Bellander, G (2005) *Blandstaden ett planeringskoncept för en hållbar bebyggelseutveckling*. Boverket och Formas
- Bergsten, Z och Holmqvist, E (2007) *Att blanda?– En undersökning av planerares och allmännyttiga bostadsbolags syn på planering för en allsidighushållssammansättning*. Institutet för bostads- och urbanforskning.
- Boverket (2010) *Socialt hållbar stadsutveckling– en kunskapsöversikt*. Karlskrona
- Boverket (2014) *Etableringshinder på bostadsmarknaden*, rapport 2014
- Broady, D (1989). *Kapital, habitus, fält: några nyckelbegrepp i Pierre Bourdieus sociologi*. Stockholm: UHÄ.
- Broady, D (1998) *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. I Skeptron Occasional Papers Nr 15. Uppsala Universitet
- Carle, J i Månson, P (2010) *Moderna samhällsteorier. Traditioner, riktningar och teoretiker*. Nordstedts. Finland
- Esaiasson, P m.fl. (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (4., [rev.] uppl.) Stockholm: Norstedts juridik.
- Edling, C & Rydgren, J (2007). *Social handling och sociala relationer*. Natur & kultur: Stockholm
- Engdal, O och Larson, B (2011) *Sociologiska perspektiv. Grundläggande begrepp och teorier*. Studentlitteratur. Ungern
- Giddens, A (2007) *Sociologi*. Studentlitteratur. Lund

- Johannessen, A & Tufte, P A (2013) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Liber: Malmö
- Johannesson, T (1995) *Socialpsykologi och modernitet*. Lund: Studentlitteratur
- Jonsson, J (2007) *Social skiktning och klass i Social handling och sociala relationer*. Natur & kultur: Stockholm
- Kintrea, K (2013) *Social Mix: International Policy Approaches i Manley et al. (eds.), Neighbourhood Effects or Neighbourhood Based*. Urban Studies, University of Glasgow.
- Kask, S (2014) *Bor man i Bergsjön för att man är arbetslös eller är man arbetslös för att man bor i Bergsjön. En kvalitativ studie om hur upplevda faktorer kan förklara inträdet och begränsningar till arbetsmarknaden när individen kommer från ett segregerat område*. Göteborgs Universitet.
- Krantz, L-G m.fl. (2014) *Bostadsförsörjning i Göteborg. Nuläge och framtida inriktning*. Fastighetskontoret: Göteborg
- Lilja, E & Pemer, M. (2010) *Boendesegregation – orsaker och mekanismer. En genomgång av aktuell forskning. Bilaga 1, Socialt hållbar stadsutveckling*: Boverket.
- Nouri, S (2014) *Territoriell stigmatisering. En kvalitativ studie om hur stigmatisering påverkar individer i ett segregerat bostadsområde*. Lunds Universitet
- Olsson, S m.fl. (2012) *Ett socialt blandat boende i Göteborg. En kunskapsöversikt om bostäder för låginkomsttagare och socialt blandade boenden i Europa och möjligheterna att finna nya verktyg i Göteborg*. Göteborg Stad
- Premfors, R m.fl. (2009) *Demokrati och byråkrati*. Studentlitteratur
- Socialstyrelsen (2010) *Social rapport*
- Socialstyrelsen (2010) *Boendesegregation*
- Sernhede, O & Söderman, J (2010) *Planet Hiphop. Om hiphop som folkbildning och social mobilisering*. Liber Malmö
- Sernhede, O. (2002). *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i Det nya Sverige*. Ordfront. Stockholm
- Sernhede, O (2006) *Ungdom och kulturens omvandlingar*. Daidalos. Göteborg
- Wennermark, K (2014) *Kalla fakta om hur vi bor. Boendet i Göteborgsregionen 2014*. Hyresgästföreningen
- Widigson, M. (2013). *Från miljonprogram till högskoleprogram: plats, agentskap och villkorad valfrihet*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2013. Gothenburg.

Von Sydow. R (2013) *Social blandning och blandade upplåtelseformer- En kvantitativ studie med tonvikt på nyproducerade bostadsområden*. Stockholms Universitetet.

Elektroniska källor

Boplats ”Boplats” hämtat: 2014-12-18

<https://nya.boplats.se/om>

EU ”SGEI” Hämtat: 2015-01-02

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/public_services_en.html

Fastighetsägarna, hämtat: 2014-12-18

<http://www.fastighetsagarna.se/om-oss-se>

Fastighetsägarna. hämtat: 2015-01-02

<http://www.fastighetsagarna.se/om-oss-se>

Framtiden AB, hämtat: 2014-12-18

<http://www.framtiden.se/Koncernen/Om-Framtiden/>

Framtiden AB, hämtat: 2015-01-03

<http://www.framtiden.se/Koncernen/Om-Framtiden/Styrelsen>

Hyresnämnden ”Besittningsskydd” hämtat 9/12-2014

<http://www.hyresnamnden.se/Besittningsskydd/Besittningsskydd---Bostad/>

Hyresnämnden ”Bruksvärde” hämtat: 10/12-2014

http://www.hyresnamnden.se/Templates/Pages/DV_InfoPageNarrow.aspx?id=1026&epslanguage=sv

Hyresgästföreningen, hämtat: 2015-01-03

http://www.hyresgastforeningen.se/Om_Oss/Sidor/default.aspx

Kamne. U m.fl. (2014) Göteborgsposten, hämtat 2014-12-15

<http://www.gp.se/nyheter/debatt/1.2392933-alla-ska-ha-rad-att-bo-i-alfvstaden>

Larberg. V (2012) Hämtat: 2015-01-06

<http://stadsutveckling.socialhallbarhet.se/en-sammanhallen-stad/socialt-blandat-boende-ett-svenskt-dilemma/>

Madestam. J (2014) hämtat: 2014-12-15

<http://www.expressen.se/ledare/jenny-madestam/segregationkraver-nytank-om-bostader/>

Pelaseyed. T (2011) GP, hämtat 2014-01-06

<http://www.gp.se/nyheter/debatt/1.580039-sa-ska-segregationen-i-goteborg-bekampas>

Urbanutveckling.se ”Segregation” hämtat:2014-12-17

<http://www.urbanutveckling.se/ordlista/stu/segregation>

Bilaga 1

<p><u>Begreppsdefinition</u></p> <p>1. Hur ser respondenterna på social housing?</p>	<p>Social housing definieras och kopplas till teorin om social blandning och territoriell stigmatisering.</p>
<p><u>Begreppsapplicering</u></p> <p>2. Hur uppfattar respondenterna relevansen av begreppet i ett göteborgssammanhang?</p>	<p>Social housing appliceras hypotetiskt i ett Göteborgssammanhang. Teorin om social blandning kopplas till empirin. Bourdieus tolkning av det sociala rummet och samhället som skickat, stratifierat, samt stigmatiseringsteorin kopplas till empirin.</p>
<p><u>Begreppsapplicering</u></p> <p>3. Hur ser respondenterna på social housing utifrån möjligheter och begränsningar i Göteborg?</p>	<p>Social housing diskuteras utifrån <i>marknad, social blandning</i> och <i>flyttmönster</i>. Teorin om social blandning kopplas till empirin. Bourdieus tolkning av det sociala rummet och samhället som skickat, stratifierat samt stigmatiseringsteorin koppling till empirin.</p>

Bilaga 2

Intervjuguide

Tema 1. Begreppsdefinition (Behandlar fråga 1 i analyschemat).

- Vad tänker du på när du hör social housing?
- Kan du berätta för mig på vilket sätt du stött på social housing i praktiken och om du tycker det fungerade?

Tema 2. Begreppsapplicering (Behandlar fråga 2 i analyschemat).

- Vad tror du social housing skulle få för effekt om det applicerades i ett göteborgssammanhang?

Tema 3. Begreppsapplicering, möjligheter och begränsningar (Behandlar fråga 3 i analyschemat).

- Vilka likheter ser du mellan social housing och allmännyttan?
- På vilket sätt anser du att social housing bidrar med möjligheter eller begränsningar på bostadsmarknaden?
- På vilket sätt anser du att social housing bidrar till möjligheter eller begränsningar när det gäller socialt blandat boende?
- På vilket sätt anser du social housing möjliggör eller begränsar flyttmönstret i en stad?

Ytterligare frågor vilka berör segregation och integration

- Hur tänker du att olika upplåtelseformer påverka social blandning i bostadsområden?
- Vad är de främsta hindren för boendekarriär i Göteborg?
- Vilka främsta medel tycker du ska användas för att främja integrationen i Göteborg?